

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Razmišljanja: Sloboda Gluhima	4
3. Razmišljanja: Zašto moramo učiti znakovni jezik?	6
4. Zanimljivosti: Životna priča Gluhe ličnosti - Yerker Andersson	10
5. Događanja: Ruke koje plaču II - Biti Gluh ili gluhi, koga briga?!	15
6. Reagiranja: Moja (dobra i loša) kritika za predstavu „Ruke koje plaču, drugi dio”	17
7. Stručni tekstovi: Nepal - raj za gluhe	19
8. Razmišljanja: Ide li kultura gluhih u ilegalu? (Što će biti s kulturom gluhih nakon otkrića gena koji izaziva gluhoću?)	24
9. Zanimljivosti: Indijska bajka o četvorici gluhih	27
10. Zanimljivosti: Znakovni jezik zamijenjen za znakove bandi	29
11. Zanimljivosti: Tjedan kulture Gluhih 30.10. – 6.12.2009.	31
12. Razmišljanja: Dojmovi s međunarodne izložbe «Snaga boje u tišini»	34
13. Zanimljivosti: “Moram spavat’, anđele”	36
14. Stripoteka	38

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN” - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 1 618 12 90

Telefaks: 385 1 294 92 75

E-mail: dlan@crodeafweb.net

Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: 2402006-1100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavna urednica: Petra Podhorsky

Lektura: Ana Užbinec

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport

Riječ urednika

Svim čitateljima i (kako se to nisam prije sjetila) PISATELJIMA „Pljeska ...“!

Najsrdalnije vas sve pozdravljam u ove proljetne dane ispunjene s peludi i vulkanskom prašinom. To je jedan od razloga što sam malo usporenija, ali sa zadovoljstvom sam pročitala članke o događajima kao i prijevode zanimljivih podataka o gluhima/Gluhima.

Da započnem sa zadnjim važnim događajem, Angelovom predstavom (zbog koje se Zlatko sada više osjeća gluhim a ne Gluhim). Meni je sve napornije svaki puta stavljati veliko slovo, i u daljnjem tekstu i Gluhi i gluhi su naprosto – gluhi; ne zamjerite mi na površnosti, to je za potrebe uvodne riječi.

Dakle, vidjeli smo predstavu, a sad čitamo dobru/lošu kritiku, zatim, razmatramo ORALIZAM, metodu koju primjenjuju u verbotonalnoj metodi, i koja je neizbježna stanica u rehabilitaciji govora i slušanja.

Oralizam je tema našeg obojbrojnog časopisa, no uvijek se potkradu neke znakovne teme, i to je jednostavno nerazdvojno kada govorimo o komunikaciji gluhih.

Osobno sam bila prisutna i na Izložbi (međunarodnoj, gluhih), i na otvorenju MSU-a, o kojem nisam pisala, ali ga sada spominjem, sa šačicom gluhih i tumačem (nas petoro je upalo sa svom kremom hrvatske vrhuške), na projekciji filma „Moram spavat“, anđele (bravo udruga „Korak“!), kao i na Angelovoj predstavi.

Događaja je bilo napretek, i zima uopće nije bila dosadna. Jedina dosada sam bila ja, ništa nisam napisala, već sam bila pasivna osoba, odnosno, više sam gledala, slušala i meditirala, nego što sam stvarala. Dojmio me se članak o švedskom profesoru Yerkeru Anderssonu, koji je iz svojeg prebogatog iskustva izdvojio jednu svoju posebnu želju – kad ode u mirovinu od predavanja, i predsjedavanja na WFD (World Federal of Deaf), da se posveti istraživanju časopisa gluhih.

Citiram: „Kad se povučem iz nastave i sa WFD, htio bih napraviti još neka istraživanja vezana uz časopise za gluhe. Sva istraživanja godinama sam napravio pripremajući podatke iz knjiga i anketa. Istraživanja o gluhoći nisu nikada korištena u časopisima za gluhe i to je velika pogreška. Časopisi doista odražavaju kulturu gluhih.»

Mi smo mala zemlja, i ne tako mlada, ali neke stvari u vezi gluhih su još u povojima. Naš časopis teče već 6. godinu i možemo biti ponosni - to je vrijedan materijal.

Na žalost, ne putujem poput Ružice, Angela i Gorana, jer imam dvoje školske djece i posao s dvodijelnim godišnjim odmorom. No, nadam se ostati „svježa i mlada duhom“ da doživim i ja poneko putovanje u Zemlju drugih gluhih. O Gallaudetu sam sanjala kao djevojka, no tad nisam niti znala znakovni. Čitajte o profesoru zubnom tehničaru, koji je doktorirao sociologiju (mene bi dopala kulturna sociologija, zacijelo – etnologija) na Gallaudetu, i postao profesor već dvama pa možda i trima generacijama u svojem radnom vijeku.

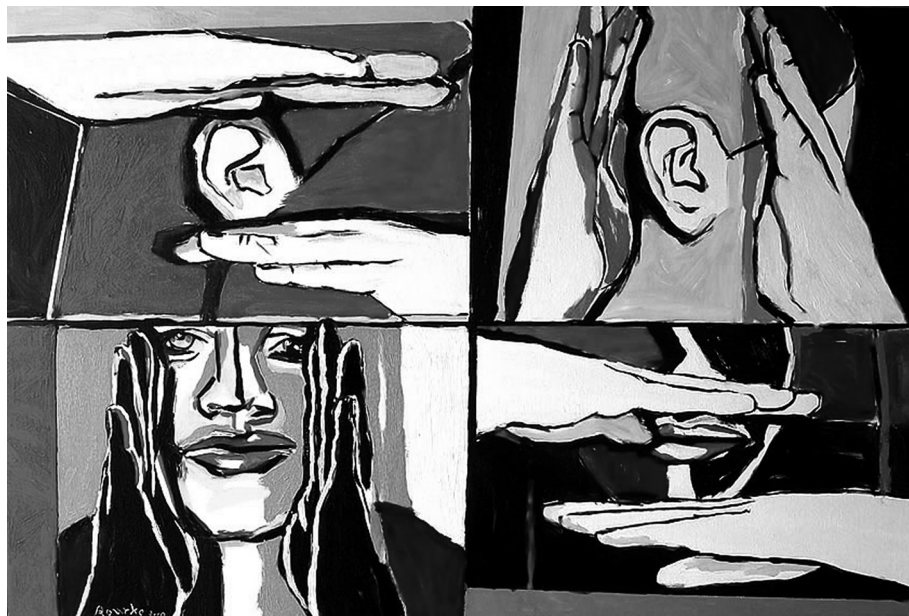
Obožavam bajke, kao i svu usmeno predajnu književnu kulturu, pa mi se svidjela indijska bajka o četvorici gluhih. Nebrojeno mi se puta znalo desiti da više moram slušati (makar se više uprežem), nego što mogu govoriti (što mi uopće nije problem).

Lijep pozdrav i do čitanja,
Petra.

SLOBODA GLUHIMA

Što je audizam?

Malo čujućih ljudi zna što je to, kako kod nas, tako i u svijetu, iako se ta riječ odnosi na postupke čujućih osoba prema gluhimima. Malo gluhih zna što je audizam. U Hrvatskoj osim glavnog urednika časopisa, možda tek nekoliko... U svijetu nije tako – svi Gluhi s velikim G dobro znaju što je audizam i oštro se bore protiv njega. Tom Humphries, gluhi profesor i pisac, izmislio je izraz audizam 1975. godine. O audizmu su puno pisali znanstvenici Harlan Lane, Paddy Ladd i Dirksen Bauman.

To je način dominacije nad gluhim osobama i stav da vrijednost, sreća i kvaliteta života gluhih ovisi o tome koliko su dobro razvili govor i koliko dobro čuju. Audizam se prvenstveno odnosi na ponašanje i stavove stručnjaka koji rade s gluhimima: učitelja, audiologa, tumača, defektologa, logopeda,

psihologa, socijalnih radnika, liječnika i drugih koji imaju utjecaj na život i sudbinu gluhih ljudi.

Tko je audist?

Audist je čujuća osoba koja misli da zna što treba gluhimima i čini sve da gluhe pretvori u čujuće, a pri tom ima i moć koja joj omogućuje da na neki način upravlja životom gluhih. Audist ne poštuje mišljenje i doživljava gluhih – on misli da on najbolje zna što treba gluhoj osobi. Audist smatra da gluhimima nešto fali i da nisu potpune osobe.

Audist misli da su gluhi manje sposobni. Audist misli da više vrijedi ona gluha osoba koja bolje govori ili bolje čuje. Audist odlučuje umjesto gluhe osobe. Audist misli da znakovni jezik nije jezik. Audist misli da je kultura gluhih glupost. Audist tjera gluhe na ugradnju umjetne pužnice. Audist misli da svi gluhi moraju nositi slušne aparate.

Audist misli da gluhi moraju govoriti. Audist smatra da su gluhi osamljeni i nesretni. Audist ne

prihvaća gluhe. Audist ne voli gluhe, iako toga možda ni sam nije svjestan. Audist možda misli da čini dobro gluhimima. Audist ne troši vrijeme da bi pokušao razumjeti gluhu osobu, shvatiti što znači biti gluhi i koje su potrebe i prava gluhih. Audist je “mali čovjek” koji pogrešno misli da je “velik”, vrijedan, sposoban.

To je diskriminator, primitivac koji ne može prihvatiti različite od sebe, koji živi u svom malom svijetu u kojem svi trebaju biti slični ili isti, kao klonovi. Audist često zarađuje na gluhimima, živi od njih, a ne poštuje ih. Audist je ponekad osoba bliska gluhimima, osoba kojoj vjeruju, a on ih iskorištava. Audist često manipulira gluhimima da bi ostvario svoje interese. U političkom smislu, audist je kao mali Hitler, afrički kolonizator, istrebljivač Indijanaca.

Čovjek koji uništava nečiju kulturu, jezik, vjeru, naciju. Zašto? Naravno, ne zato što ubija gluhe već zato što ubija ono što gluhi jesu i što im je važno: znakovni jezik, kultura Gluhih, pravo na jednakost i vlastiti izbor. Riječ audist slična je po tome riječima rasist, seksist, nacionalist. Čujuće osobe smatraju da je takav stav previše ekstremna i da audist ne čini ništa loše. Tako misle jer gledaju iz svoje perspektive i ne mogu se staviti u položaj gluhe osobe. Zgražaju se nad rasizmom i nacionalizmom, a ne prepoznaju isto što se čini gluhimima jer ne znaju ništa o njima i najčešće ni ne žele saznati.

Vrste audizma

Audizam može imati fizički, kul-

turalni ili jezični oblik. Temelji se na stavu da su oni koji čuju i govore ili oni koji bolje čuju i govore ili su pismeniji, bolji od onih koji su u tome slabiji. Fizički audizam javlja se kad se osoba zbog svoje gluhoće ili naglušnosti procjenjuje kao nesposobna za neko zanimanje, školovanje, vještinu, postignuće iako za to ne postoje nikakvi dokazi. Gluhe osobe imaju pravo na jednake mogućnosti. Gluhi mogu obavljati većinu zanimanja. U svijetu su gluhi profesionalni glumci, znanstvenici, pisci, liječnici, odvjetnici, brokeri, bankari, vatrogasci...

gluhih. Malo gluhih zna koje su gluhe osobe dale veliki povijesni doprinos, znanstveni doprinos ili velika umjetnička djela. Tko je bio Konstantin Tsiolkovsky? Tko je bila Henrietta Swan Leavit? To je bio John Cornforth? I još puno gluhih i nagluhih koji su zauvijek ušli u povijest svojim životnim djelima.

Postoji i znanstveni audizam. To su stereotipna mišljenja o gluhim i predrasude koje pišu u stručnim knjigama. Kod nas čak i danas studenti nekih fakulteta uče iz tih knjiga gluposti o gluhim koje

Postoje i gluhi audisti. To su oni koji smatraju gluhe koji ne govore manje vrijednima, oni koji izbjegavaju gluhe ili se u njihovom društvu ponašaju nadmoćno. Mnogi su gluhi zbog ugnjetavanja od strane čujućih i posljedica audizma koje su osjetili na svojoj koži prekinuli kontakte s čujućim osobama i imaju o svim čujućima loše mišljenje. I oni imaju predrasude, baš kao i Crnci, Indijanci, Romi ili druge manjine koje su ugnjetavane od strane većine.

Audizam može biti aktivan ili pasivan. Pasivni audisti su oni ljudi koji ništa ne znaju o gluhim, niti ih gluhi zanimaju, ignoriraju ih. Oni zbog neznanja i nezainteresiranosti, a ne loše namjere, mogu gluhim učiniti zlo, npr. smatrati da ne mogu obavljati neki posao, upisati neku školu, baviti se nekim sportom, plesom i sl. Aktivan audist je onaj koji se, iako je informiran o gluhim, znakovnom jeziku, pravima i potrebama gluhih osoba, i dalje ponaša audistički.

On želi dominirati nad gluhim, imati autoritet i utjecaj na gluhe. Često puta ima i financijsku korist. Proizvođači umjetnih pužnica i slušnih aparata imaju veliku korist od toga. Ne samo oni...

Kako se boriti protiv audizma?

Samo je jedan način borbe protiv audizma moguć: gluhi se trebaju ujediniti i zajednički boriti za svoja prava. Gluhi moraju voditi gluhe, a ne čujući. Samo zajedno i povezani s gluhim u svijetu mogu promijeniti situaciju. Već su puno postigli: znakovni jezik je u mnogim zemljama priznat, gluhe

Diskriminacija znakovnog jezika je jezični audizam. U nekim školama zabranjen je znakovni jezik čak i danas. Treći oblik audizma je kulturalni audizam. Odnosi se na kritiziranje kulture gluhih ili negiranje da ona uopće postoji. Način diskriminacije kulture gluhih je i izostavljanje povijesnog doprinosa

uopće nisu istinite! Medicinski audizam je sličan oblik diskriminacije. Liječnici bi najradije da svi gluhi imaju umjetnu pužnicu ili da se putem genetskog inženjeringa izbrišu s lica Zemlje. Gluhe i nagluhe žene su prisilno sterilizirane u doba nacizma, a slično se događalo i u drugim zemljama.

se smatra jezičnom i kulturnom manjinom, postoje škole za gluhe u kojima je nastava na znakovnom jeziku, gluhi se školuju za sva moguća zanimanja, imaju vlastitu televiziju, ako ih se ne primi na posao mogu tužiti poslodavca zbog diskriminacije...

Za nas je to sve znanstvena fantastika. Gluhi trebaju osvijestiti svoje sposobnosti i prestati se smatrati manje vrijednima jer oni to nisu.

Vrijednost čovjeka nije ni u uhu ni u sluhu. Možda bi trebalo izmisliti gluhizam pa pomoću njega krenuti u borbu protiv audizma. O gluhizmu u idućem broju...

Gluhko Topić

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

ZAŠTO MORAMO UČITI ZNAKOVNI JEZIK? (Kako od gluhe djece postati Gluha djeca? Kako od Gluhe djece postati gluha djeca?)

Čitajući članke autora iz prošlih brojeva ovog časopisa, uočavam jednu konstantu, a to je da su gluha djeca od gluhih roditelja puno psihički stabilnija te da su im lica uvijek vedra, a da su djeca od čujućih roditelja psihički labilna i da su prečesto lošeg raspoloženja i uskogrudnog pogleda na korištenje znakovnog jezika. Čak svi ti autori članaka predlažu neka ovi psihički labilniji i lošeg raspoloženja počnu koristiti znakovni jezik kako bi se mogli oraspoložiti i tako dospjeti u normalan gluhi svijet.

Naglašavam da se radi o gluhoj djeci čujućih roditelja. Čujućim roditeljima imaju svoja, uvijek prevelika, očekivanja za svoju gluhu djecu i ne vole uvijek da im djeca koriste znakovni jezik u komunikaciji s vanjskim svijetom gdje su čujućim ljudima u prevlasti oralne

kommunikacije. Shodno tome, kako možemo očekivati da se takva gluha djeca od čujućih roditelja vrte gluhom svijetu kada im je materinski svijet zapravo sastavljen od roditeljskih briga i odgoja, a kako su im roditelji čujućim ljudima ne može se od njih očekivati da im gluha djeca koriste znakovni jezik.

Ili se obično smatra kada se gluha djeca rode da se automatski priključuju gluhom svijetu gdje prevladava samo znakovni jezik i getoiziranje gluhih ljudi na taj način da se prekidaju konci i veze od njihovih čujućih roditelja. Možda je dobro rješenje da se čujućim roditeljima podvrgnu učenju znakovnog jezika pa da i roditelji imaju kakvu takvu sponu s gluhom djecom koja su se otuđila od čujućeg svijeta.

To je ustvari dvosjekli mač za samu gluhu djecu čujućih roditelja. Djeca gube svoj vlastiti identitet, a moguće da se i time gubi identitet Gluhe osobe. Djeca se ne mogu na takav način odvojiti od čujućih

roditelja. Dakle, potrebno je gledati na stranu čujućih roditelja i proanalizirati što oni zapravo žele i kako se oni nose s problemom te kako se oni trebaju postaviti prema svojim gluhim sinovima i kćerima.

Poznato je da u Hrvatskoj imamo dvije škole i slanje gluhe djece u bilo koju od te dvije škole zavisilo je od doktora ambulanti širom Lijepe naše. Jedan bi doktor iz jednog kraja Hrvatske rekao (vjerojatno je školovan da gluhu djecu šalje na specijalistički pregled u Zagreb radi daljnje medicinske obrade, valjda u svrhu izlječenja gluhoće) da trebaju ići u pokliniku Suvag u Zagrebu, a drugi bi doktor iz drugog kraja Hrvatske rekao da gluha djeca trebaju ići u školu Slava Raškaj u Ilici u Zagrebu.

Tako na kraju nemamo ujednačeni rezultat tzv. izlječenja gluhoće, ako se to tako može nazvati, prema medicinskom žargonu. Inače svi znaju da je gluhoća zapravo

prirodni nedostatak s kojom se može živjeti na potpuno drugačiji način, ali da se može, ako se usvoji određene preinake u životu, živjeti bez problema u odnosu na čujućí svijet.

Kako doktori šalju gluha djecu u dvije različite škole, tako na kraju imamo dvije vrste gluhe djece - jedna vrsta koristi oralnu komunikaciju uz neki razvijeni govor te uz par riječi znakovnog jezika koje su oblikovane u njihovoj okolini, a druga stalno koristi znakovni jezik univerzalne primjene uz uvijek gotovo nerazvijeni govor. Promotrimo slučajeve u kojima su gluha djeca pohađala školu Slava Raškaj, a čiji su roditelji čujućí i žive u ruralnim dijelovima Hrvatske.

Čujućí roditelji ne znaju znakovni jezik i ne dolaze u Zagreb gdje je smještena ta škola. Zato su takva gluha djeca smještena u domu u sklopu škole. Veliki nedostatak je taj da se njihova veza s roditeljima koji žive daleko polako prekida. Posjeti su uvijek preko vikenda, ali čujućí roditelji nemaju svejedno kontrolu nad gluhom djecom koja se školuje preko tjedna. Polako se takva djeca zatvaraju u svoju getoiziranu sredinu gdje prevladava maksimalno korištenje znakovnog jezika te potpuna predanost gluhoj kulturi.

To ne mora biti negativna strana, jer ponekad gluha kultura nudi Gluhim osobama dobar prosperitet te zanimljiv respekt općem stilu života u gluhom svijetu. No što reći o čujućim roditeljima? Oni očekuju da će im se djeca vratiti nakon škole nazad u njihov zavičaj i pomoći im da nastave svoju lozu. Umjesto toga, Gluha djeca ostaju u Zagrebu te nastavljaju svoj život u potrazi za poslom te privremenim smještajem nakon škole. Nije isključeno da se mogu upustiti u tamnu stranu života u vidu amoralnog ponašanja, krađa i prodaje privjesaka. Može se reći da smo i te kako zabrinuti nad takvom sudbinom djece. Takvu školu pohađaju i djeca gluhih roditelja iz bilo kojeg dijela Hrvatske i velika je vjerojatnost da se svi Gluhi zajedno druže i tako se sve više zatvaraju u svoj gluhi geto.

No, kako je moguće da mnogi autori članaka ističu da su takva djeca stabilnija i dobrog raspoloženja - ako se oni zatvaraju i ako ne nađu posao da prežive onda će njihova sudbina sigurno biti sve tamnija. Gluhi nakon škole više vole raditi u okruženju gdje prevladaju gluhi ljudi, ali tu je velika opasnost, jer ako će puno pričati i zabušavati na poslu, neće biti ništa od ozbiljnog posla i vođenja organizacije posla. Ima podosta gluhe djece koja živi samo od socijalne pomoći i ne da im se tražiti posao.

A ima i mnogo gluhe djece koja se odaje prodaji privjesaka, bilo u našim kafićima, bilo u inozemstvu ili tamo gdje se može skupljati novac za vlastito preživljavanje. No, to je surovi kapitalizam koji je nama nametnut od početka hrvatske slobode i stvaranja naše države. Ali bilo je isto takvo stanje i u socijalizmu, u bivšoj Jugoslaviji. Vole li Gluhi uopće raditi, bez obzira na to što su psihički stabil-

niji i vedre naravi?

Sada promotrimo drugu gluha djecu (onu s malim slovom g), koja se školovala preko poliklinike Suvag. Ni tamo ruže puno ne cvatu, ali barem je jedna veza čvrsta. Djeca koja stanuju s roditeljima u Zagrebu imaju velike šanse da budu dobra i privržena svojim roditeljima. A djeca čiji roditelji ne žive u Zagrebu su smještena u starateljskim obiteljima. Ako su staratelji dobri, onda su gluha djeca dobra, ali obično se kaže da su staratelji zapravo zaludeni zaradom od socijalnih naknada pri udomljavanju takve djece. Svejedno, rezultat je sigurno puno bolji od djece koja žive u domu u sklopu škole Slava Raškaj.

To je zbog toga što roditelji i staratelji vrše nadzor i odgoj nad gluhom djecom. Oralna verbotonalna metoda je na prvom mjestu i uopće nema mjesta korištenju znakovnog jezika za gluha djecu koja pohađaju polikliniku Suvag. Postoji jedan zanimljiv fenomen u krugu poliklinike gdje gluha djeca, unatoč korištenju oralne komunikacije, ipak razvijaju svoj vlastiti znakovni jezik sastavljen od gestovnih znakova i riječi, koji je sličan „službenom“ znakovnom jeziku u Hrvatskoj. Valjda je to znak da gluha djeca imaju veze s pramaterinskim svijetom gdje su prvi majmuni razvili gestovne jezike radi sporazumijevanja i komunikacije unutar plemena.

U nekim stručnim knjigama utvrđuje se da mnoga tek rođena djeca prvo razvijaju neverbalne komunikacijske vještine, a tek onda, u trećoj godini života, počinju razvijati govor.

Ali opet, s druge strane tabora, stručnjaci verbotonalne metode naveliko utvrđuju da je ipak veza s roditeljima, ako su čujućí, bitna i da je onda govor na prvom mjestu i nema mjesta za uvođenje znakovnog jezika. Zato stručnjaci prosperiraju materinsku vezu s čujućim roditeljima koja nalaže da je bolje za gluha djecu da na silu usvoje verbotonalnu metodu na bazi oralne komunikacije.

Znakovni jezik se ne smije koristiti zbog linije manjeg otpora i stručnjaci vjeruju da ako se prečesto koristi je vrlo lako zaboraviti govor ili govor svesti na drugu razinu, a znakovni jezik na prvu. Rezultat toga bi možda bio da su takva gluha djeca nasilno izgubila identitet Gluhe osobe te se okretala prema čujućem svijetu u nastojanju da se uključe u vlak vanjskog stvarnog svijeta. Ne znam je li to dobar način ili nije, jer nisam dovoljno stručan za to diskutabilno pitanje.

Prema mojem mišljenju, puno je bolji položaj gluhe djece koja su prošla polikliniku Suvag nego Gluhe djece koja su prošla školu Slava Raškaj. Gluha djeca koja koriste verbotonalnu metodu imaju veći izbor u biranju raznih putova kroz obrazovanje i kroz život. Općenito se zna i smatra se da je to uvriježeno da gluha djeca nakon završetka poliklinike Suvag nisu psihički stabilnija i da su podložnija krizi Gluhog identiteta, što je samo djelomično priznato, to da postoji taj problem kod gluhe djece.

Mnoga djeca koja su prošla polikliniku Suvag ipak nisu stabilnija nakon završetka školovanja jer

tijekom školovanja imaju mnogo problema, poglavito kako da se udovolji svojim čujućim roditeljima koji preferiraju oralnu komunikaciju, ili da se okrenu od roditelja te da se posvete izgradnji vlastitog identiteta Gluhe osobe. Tijekom školovanja bivaju dvostruko stigmatizirani, jer takva djeca nisu čujuća, a kako nemaju do kraja razvijeni govor i sluh, teško da mogu biti prihvaćeni od strane čujuće djece s kojima bi se mogli družiti.

S druge strane, kako ne znaju pravi znakovni jezik kakav se prakticira u školi Slava Raškaj, ni gluha im se djeca ne žele približiti. U poliklinici Suvag gluha djecu tretiraju kao pacijente s medicinskog stajališta i takva gluha djeca su stalno pod nadzorom ljudi u bijeloj kuti. Kao da im stalno govore da s njima nešto nije u redu te da se moraju jače potruditi poboljšati se.

Rezultat medicinskog tretmana je samo par postotaka bolji sluh i također par postotaka bolje razvijeni govor, i ništa više. Specijalisti iz poliklinike Suvag nisu se posvetili socijalnom uklapanju gluhe djece u čujućí svijet, misleći da će se gluha djeca, kada dobiju razvijeni govor i poboljšani sluh, moći sama uklopiti u vanjski čujućí svijet. Isti specijalisti nisu se posvetili izgradnji psihološke stabilnosti djece koja su nakon završetka škole izložena dvostrukom pritisku u svojoj okolini - rješavanju pubertetskih problema te traganju za smislom ljudskog identiteta, u nastojanju da se uklope u društvo.

Zato smo usnovali Klub mladih Hrvatske verbotonalne udruge (HVTU), s ciljem da pružimo djeci kontinuitet psihičke i psihološke izgradnje vlastitog identiteta, koji im je naprasno prekinut nakon završetka škole. Takvoj djeci školovanoj u poliklinici Suvag

potreban je puno duži period prilagodbe vanjskom svijetu nego gluhoj djeci iz škole Slava Raškaj. Ali zato je rezultat zapošljavanja i upravljanja nad vlastitim životom puno bolji kod djece koja su prošla polikliniku Suvag no kod onih koji su prošli školu Slava Raškaj.

Kroz radionice Kluba mladih HVTU gluha djeca usvajaju iskustva gluhih voditelja koji svojim životnim primjerima i uzorima ukazuju na mogućnost rješavanja problema koje gluha djeca susreću u svom životu i tako stječu psihološku stabilnost i prednost u rješavanju problema na vlastitom polju. Nakon odigrane predstave „Ruke koje plaču, drugi dio“ u ožujku ove godine, uvriježila se podjela gluhe djece na Gluhu djecu sa znakovnim jezikom i na gluha djecu s verbotonalnom metodom oralne komunikacije.

Takva podjela mi se sviđa, i u stvarnosti je istinita - koliko sam se puta susreo s drugom Gluhom djecom koja su mi odmah deklarirala da sam suvagovac, a mnogo je naših gluhih prijatelja odmah dobacilo da su ovi iz škole Slava Raškaj Gluvaši. No takva podjela budi žalosnu sliku o tome da bismo ipak na kraju trebali biti ujedinjeni. Jer, na kraju svega, imamo jedan posve isti tjelesni nedostatak, a to je gluhoća, koja se manifestira u različitim stupnjevima oštećenja sluha. Bez obzira na gluhoću i naglušnost, ljepša je slika da su sve osobe oštećena sluha zajedno u zajedničkoj misiji te u nastojanju da im se prizna identitet Gluhe osobe.

Gluha djeca iz poliklinike Suvag imaju dvostruki problem pri komunikaciji: problem od očitavanja s usana te problem nerazvijenog govora koji im priječi punu razinu komuniciranja s čujućim lju-

dima. Gluhe osobe trebaju misliti na svoju artikuliranosti riječi te na svoju izgradnju rečenica kojom žele nešto poručiti čujućoj osobi s kojom komuniciraju. Čujućoj osobi je dovoljno samo reći i misliti što treba reći. A kod gluhe osobe je to dvostruki pritisak, gluha osoba želi reći (što reći) i želi što bolje reći (kako reći). Tako se preko verbotonalne metode cijeli svijet komunikologije svodi na način komuniciranja „kako reći“. A to nije dobar način naglašavanja komunikacijskog odnosa. Zato je bolje da osoba veću težinu posveti onomu „što reći“, bez obzira na to što možda netko neće razumjeti „kako reći“.

Što vrijedi kada gluha osoba lijepo govori, a ne zna što treba govoriti. Ne pišem o tome da neka gluha osoba može razviti toliko dobar govor da ju svatko razumije. No puno je važnije da gluha osoba bude zabavan i zanimljiv sugovornik u nekom skupu ljudi, pa makar lošije artikulirala govor. Zašto tako pišem? Naravno, pišem o vlastitom iskustvu. Puno godina sam pohađao vježbe u poliklinici Suvag i puno sam sati trošio na poboljšavanje govora i nastojao sam što bolje govoriti kako bi me svatko dobro razumio.

Ali godine su prolazile i shvatio sam da tu ne leži zlatno runo, pa

sam se okrenuo u drugom smjeru - sve više sam se posvećivao njegovanju kontakata s čujućim prijateljima i polako sam oblikovao svoje djelovanje prema njima i izgradio psihološki profil tako da svaka čujuća osoba zavoli moju malenkost. Počeo sam polako uviđati da je težina „što reći“ puno bolja opcija za gluhu osobu nego da se posveti onomu „kako reći“.

No, s druge strane, čujući prijatelji i kolege polako su se navikavali na moj drugačiji govor, a onda su polako otkrivali da ja mogu parirati njihovim dosjetkama i druženjima. Tako, na kraju, imam ravnopravno prijateljstvo, i s mnogim čujućim osobama provodim mnogo dobrih sati vremena u studiranju, u zabavi i u rješavanju poslovnih procesa i drugim životnim stvarima.

Kako postići sreću i razvijati težište „što reći“ da prevlada težište „kako reći“? Treba razviti osjećaj ravnoteže između izazova u životu i naših sposobnosti i vještina s kojima možemo rješavati životne probleme. Dobro je imati pravi osjećaj kontrole nad situacijom, te potpunu posvećenost za ono što trenutačno radimo. Svakako treba njegovati pozitivno razmišljanje i neizbježni optimizam. Jer pesimist je čovjek koji od dva zla izabere oba (ako već moraš birati između dva zla, izaberi ono koje još nisi probao).

Treba razviti zadovoljstvo radom i učenjem, jer sretni ljudi puno rade i puno uče i uživaju u tom radu te uživaju u usvajanju znanja te napredovanju u svojoj karijeri. Iz takvog stava neizbježno proizlazi zadovoljstvo sobom. Dobro je provesti vrijeme s ljudima koje volimo – to mogu biti bliski prijatelji, ili odlični roditelji koji ti pomažu da uspiješ u životu. Obično za obitelj i prijatelje imamo manje vremena, a

tek kada ih izgubimo i kada je već kasno, onda vidimo koliko su nam značili. Zato je to važan oslonac u životu. I pomaganje drugima, ma koliko to gordo zvuči u surovom kapitalizmu, je poželjno - sretni su ljudi više zainteresirani za druge (a to je visoka povezanost sreće i nesebičnosti).

Osim toga i što bolja fizička aktivnost je važna, jer igre, sport i hobiji dovode do većeg zadovoljstva od gledanja televizije i tračanja izmišljenih glasina među prijateljima, a stalno sjedenje u kafićima je pogubno za džep, kao i stalna zabava gdje je alkohol u velikoj mjeri prisutan. Gluhi ljudi koji najveći dio slobodnog vremena provode gledajući televiziju i tračajući druge su manje sretni od ostalih!

Dobro je njegovati spontanost, to je vrlo dobra vrlina jer svako planiranje unaprijed kako što treba reći i kako što treba napraviti u društvu često dovodi do razočaranja i velike mogućnosti neuspješnog druženja. Napravimo općenito opis sretnih gluhih ljudi: društveni su, imaju puno prijatelja i bave se aktivnostima koje im donose zadovoljstvo, imaju želju za postignućem, organiziranost, marljivost i ustrajnost, prihvaćaju nove mogućnosti za unapređenje rada i života, dobronamjerni su i spremni pomagati drugima, iskreni te imaju povjerenja u druge, te se dobro nose sa stresom, imaju visoku toleranciju na frustraciju i dobru samokontrolu.

Najvažnija karakteristika jest duhovitost. Za takvo stanje obično napišem da je to sreća, no sreća je opći osjećaj gluhe osobe da je

njezin život dobar – ispunjen, smislen i ugodan. Sreća nije kratkotrajna euforija, već je to duboki i trajni osjećaj da će, bez obzira na trenutačnu nesreću, sve biti dobro. Takva gluha osoba vrlo se lako može nositi s nedaćama i životnim problemima te sve okrenuti na optimizam u nadi da će sve moći riješiti u vlastitu korist. Često se na Facebooku ili pri drugim društvenim druženjima srećemo s tvrdnjom da bi, kada bi gluha osoba osvojila veliki zgoditak na lotu, bila jako sretna i kupila bi stan i ostatak života provela na raznim ljetovanjima.

Ali ja znam da to vjerojatno ne bi ispalo tako. Zašto onda neki Gluhi ljudi vjeruju da se novcem može kupiti sreća? Uvijek misle da bi s još više novaca bili sretniji. A kada dobiju ono što očekuju, onda žele opet još više i teško da će ikada biti

potpuno zadovoljni. Stara je izreka da novac ne može kupiti sreću. U trenutku kada gluha osoba zadovolji primarne potrebe, više novaca ne donosi i više sreće. Ukoliko takva osoba ne uspije zadovoljiti ni osnovne životne potrebe, stvarno je malo vjerojatno da će biti sretna. Pa gdje je onda tajna sreće? U drugim gluhim ljudima! Društveno angažirane osobe bolje se osjećaju jer intenzivan socijalni život smanjuje pesimizam i tjeskobu.

Angažiranost čini ljude sretnijima nego posjedovanje. Sretne osobe imaju sposobnost optimističnog doživljavanja događaja ili, drugim riječima, vide čašu polupunom, umjesto polupraznom. Za sretne ljude važne su dugoročne stvari, kao npr. pravo prijateljstvo, a ne kupnja nekog noviteta. Druženje s drugim gluhim zanimljivim osobama ili s drugim zanimljivim

čujućim osobama čine nas zadovoljnijima nego kupnja odjevnog predmeta ili mobitela. Utjecaj genetike na osjećaj sreće i zadovoljstva životom je između 30 i 50 %.

Ako su naši čujućí roditelji bili skloni pozitivnim emocijama, nasljeđujemo od 50 % te njihove sklonosti! Ali isto tako vrijedi i obrnuta situacija, ako su naši čujućí roditelji skloni negativnim emocijama, onda nasljeđujemo do 50 % te njihove sklonosti, što dovodi do nesretnih životnih trenutaka.

Zato je za kraj ovog članka najbolje napisati da je sreća putovanje, a ne odredište. Nema boljeg vremena za sreću od sadašnjeg. Živi i uživaj u svakom trenutku!

mr.sc. Zlatko Orct

mljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanim

ŽIVOTNA PRIČA GLUHE LIČNOSTI - YERKER ANDERSSON

Životna priča gluhe ličnosti

Yerker Andersson – profesor na katedri za sociologiju i ASL – Gallaudet University, predsjednik Svjetske federacije gluhih, USA

Kad sam bila u Stockholmu na VII. međunarodnom kongresu o povijesti gluhih (DHI – Deaf History International) u kolovozu 2009., na mene je ostavio snažan utisak profesor Yerker Andersson. On je kao pojava iznimna i osebnjina, ugledna ličnost, ali tako jednostavan čovjek.

Čitateljima želim prenijeti njegovu zanimljivu životnu priču - istražujući životopis, njegovu životnu putanju, slušajući i čitajući njegove razgovore, intervjuje, članke.

Životopis

Rođen je 1930. godine u Švedskoj, iz dobro obrazovane je obitelji. Roditelji mu nisu znali da je gluha do njegove treće godine, u vrijeme kada je njegova majka bila ponovo trudna. Ona ga je odvela u bolnicu kada je postalo jasno da nešto nije u redu te su otkrili da je gluha. Kad se rodio njegov brat, saznali su da je on isto tako gluha.

Bio je smješten u privatnom predškolskom programu tri godine. U dobi od sedam godina bio je u javnoj stambenoj školi za gluhe, koju je pohađao osam godina. Dvije godine kasnije njegov brat mu se pridružio. Kad je završio školu imao je dva izbora: strukovna škola za gluhe ili trening u privatnoj firmi. Strukovna škola je imala samo tri opcije za zanimanja: krojenje, tesarstvo ili obučarstvo. Nije bio zadovoljan tim izborom zanimanja pa je upisao zubnu tehniku. Nakon završetka obrazovanja radio je kao zubni tehničar deset godina.

Tijekom tih godina, bio je jako aktivan u klubovima za gluhe. Održao je razne funkcije, kao tajnik, re-

datelj govornika. Bio je uključen u planiranje za obrazovanje odraslih, tečajeve i uspostavio je bilten za klubove za gluhe. Sam je stekao dragocjena iskustva iz rada s tim klubovima. 1951. godine počeo je pisati švedski list za gluhe. Išao je na viši stupanj dopisnog tečaja, radio kao zubni tehničar i obavljao razne aktivnosti u klubovima za gluhe. U potrazi za boljim životom, boljim pravima za gluhe i zbog potrebe za dokazivanjem odlučio je ići u Ameriku, u Washington.

1965. godine, u dobi od 35 godina upisao je Gallaudet College. Diplomirao je sociologiju, zahvaljujući stipendiji iz švedskog Bernadotteom fonda, koji je nazvan po švedskom posredniku Ujedinjenih naroda u Izraelu. Morao je platiti svoju školarinu na Gallaudet univerzitetu od te stipendije i svoje zarade. Radio je kao zubni tehničar tijekom ljeta dvadeset sati ili tjedno tijekom školske godine.

Kasnije, odlučio je ići na magisterij iz sociologije. Njegovi profesori, George Dean Detmold, Mavro Goldman i Boyce Williams, su mu dali snažnu podršku da nastavi studij u rehabilitaciji. Uz njihovu i financijsku pomoć dobio je studij na Columbia University Teachers College. Otišao je u New York City, uz punu stipendiju - školarinu, sobu i pansion, studirao je dvije godine i završio je magisterij. Nije mogao naći posao

u New Yorku, zbog raznih predrasuda prema gluhima. Na kraju se preselio natrag u Gallaudet univerzitet uz potporu Sveučilišta Columbia. Tamo je završio staž.

Njegov supervizor na Gallaudet College - savjetovalište Centra je mislio da je za Yerkeru bolje da se kvalificira kao psihološki savjetnik. Yerker je dobio poziv od starog profesora Powrie iz škole za gluhe u White Plains, New Yorku i on je rekao da treba savjetnika. Radio je tamo dvije godine. Zatim, uz zamolbu učitelja iz Gallaudet univerziteta da se vrati i da poučava, odlučio je prihvatiti to mjesto. Nakon mnogo godina dugog proučavanja završio je na University of Maryland doktorat iz sociologije 1981., u dobi od 52 godine. Dobio je titulu Ph.D.

1972. godine Jess Smith, urednica američkog života gluhih i Jerald Jordan, direktor računalnog laboratorija na Gallaudet univerzitetu, pitali su Yerkeru želi li pisati i biti urednik časopisa za gluhe. Kad je bio u Švedskoj, bio je vrlo aktivan u klubovima za gluhe, ali kad je došao u SAD, više ili manje sa strane promatrao je pasivno i proučavao život gluhih. Prihvatio je ponudu za pisanje časopisa, uključio se aktivno u klubove, život i kulturu gluhih osoba i uspoređivao je stajališta gluhih s međunarodnih aspekata.

Yerkeru je zanimljivo uspoređivanje gluhih osoba i njihovih organizacija u Europi s gluhim Amerikancima i njihovim organizacijama. To je izazov za njega!

Život gluhih - riječi Yerkeru Anderssona

«Život gluhih osoba u Americi se uvelike razlikuje od ljudi u Europi

i ostalim dijelovima svijeta. Imajte na umu da američka kultura ima golem izbor. Postoji veliki izbor rasa, tu su i različite religije i ljudi iz mnogih naroda. To je Amerika, kombinacija mnogih kultura. Tu su i mnoge organizacije. U drugim zemljama, Švedskoj, Norveškoj i Finskoj, na primjer, postoji samo jedna organizacija za gluhe. Nacionalne organizacije gluhih u Švedskoj i ostalim skandinavskim zemljama su odgovorne za pružanje socijalnih usluga, psihološke službe, službe za zapošljavanje, službe za tumač treninga - sve je to plod jedne organizacije. U Americi imate mnoge škole, programe i organizacije i one se natječu jedna s drugom.

Natjecanje je dio američke filozofije, što čini težim za nas da se zajedno ujedinito u jednu organizaciju. Plus, morate shvatiti da je život u Americi više dinamičan zbog konkurencije. U europskim zemljama, aktivnost je mirnija jer imaju samo jednu organizaciju. S druge strane, lakše je za vladu baviti se samo jednom organizacijom. Isto tako, ako gluhi ljudi imaju problem i žele protestirati ili organizirati demonstracije, oni su već ujedinjeni. Oni su bolje kohezivni u Europi od onih u Americi. Uzmite problem: u SAD-u su htjeli zatvoriti CBS i titlovan TV program.

U cijelom SAD-u smo imali smo 1 posto gluhih ljudi koji su prosvjedovali. To je prilično malen broj. No, u Španjolskoj, kada su gluhi ljudi saznali da Vlada razmišlja o zatvaranju škole za gluhe, oko 10.000 ljudi je prosvjedovalo u Madridu. Sad zapamtite, Španjolska je mnogo manja zemlja od SAD-a.

Oni tamo imaju bolju mrežu.»

Jako je poučna njegova misao: «Važno je da su sve komunikacije put od samog vrha do dna i isto tako, od dna do vrha. Možda ne znamo kako je upravo sada, ali možemo naći put. « Yerker je u to vrijeme bio jako zabrinut za društveni život gluhih osoba. Bez mogućnosti za društveni život, bez tumača, gluhi ne bi imali dobre organizacije i slično. Kroz interakciju na društvenoj razini, gluhi su imali priliku i mogućnost da djeluju kao organizacija kao što je Nacionalni savez gluhih (NAD). Nacionalni savez gluhih je osnovao 1880. godine gluhi vođa koji je vjerovao u prava američkih gluhih. Borio se za korištenje znakovnog jezika i za to da gluhi imaju svoje interese na nacionalnoj razini.

Postavio je American Sign Language kao temeljnu vrijednost. Misija NAD-a kao neprofitne organizacije je očuvanje, zaštita i promicanje građanskih, ljudskih i jezičnih prava gluhih i naglušnih osoba u Sjedinjenim Američkim Državama. Opseg aktivnosti i programa NAD-a je širok, pokriva širinu života i utječe na buduće generacije u području rane intervencije, obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite, tehnologije, telekomunikacija, mlađeg vodstva i još mnogo toga.

Tko treba biti glasnogovornik?

Yerker tvrdi da za organizaciju za gluhe treba djelovati kao glasnogovornik gluha osoba. To je jedini legitimni način zagovaranja organizacije gluhih ljudi kao članova, kao pozitivne organizacije koju zastupaju gluhi ljudi.

Putovao je u druge zemlje i proučavao je njihove organizacije gluhih. Jednu zabrinutost su izrazili svi gluhi ljudi, a to je da za gluhe ljude glasnogovornik bude čujuća osoba. Često je vlada ignorirala organizacije gluhih i stavljala čujuće ljude kao glasnogovornike za njih. Svjetska federacija gluhih osnovana je 1951. godine. Bilo je problema u održavanju njenih ciljeva, u održavanju rasprava gluhih i čujućih na sporednim položajima u organizaciji, održavanju gluhih na vrhu gdje se donose odluke, u borbi da gluhe ljude stave na svoje pravo mjesto. Svjetska federacija gluhih ima svoju politiku otkad postoji!

Invaliditet

U to vrijeme su Ujedinjeni narodi zatražili od vlade rad s organizacijama osoba s invaliditetom. Yerker je rekao: «Treba imati na umu: da su vlade htjele uzeti mnoge organizacije osoba s invaliditetom i da će u budućnosti postaviti više vijeća nacionalnih organizacija za invalide, što znači da će se gluhi ljudi natjecati s ostalim osobama s invaliditetom za sredstva iz vlade. Gluhi ljudi će morati preuzeti brigu o situaciji. To će biti zanimljiv izazov.» «Ljudi trebaju biti oprezni kada se govori o osobama s invaliditetom.

Na primjer, Jerald Jordan je rekao: kako je bila prisiljena CISS (Comite International des Sports des Sourds) da se pridruži vijeću invalidnosti organizacija povezanih s Međunarodnim olimpijskim odborom - MOO. Svatko je mogao prihvatiti da bude predstavnik za mentalno retardirane grupe, koji sam nije bio mentalno retardiran, ali su s velikom sumnjom gledali na predstavnike druge grupe invaliditeta, kao i na ljude u invalidskim kolicima, kada predstavnici

nisu bili invalidi. To pokazuje da moramo biti vrlo oprezni kako bi bili sigurni da svatko zastupa osobu s invaliditetom, da mora biti izabran od strane osobe s invaliditetom, a ne da to bude neki samoimenovani zastupnik.»

Identitet

Kada je Yerker prvi put došao na Gallaudet College istraživao je društveni život i kulturu gluhih osoba. Otkrio je da je većina gluhih učenika i studenata u stambenoj školi različitog podrijetla. Neki gluhi su imali puno zajedničkog, znali su jedni druge, znali su nešto o poznatim gluhim osobama, o zajedničkoj baštini. Na tom univerzitetu je sve veći broj studenata iz matičnih programa. Bilo je preklapanja o kulturi gluhih i identitet gluhih se sve više rasplinuo, pa je bilo teže prenijeti kulture gluhih s jedne generacije na sljedeću. Smatrao je da mnogi studenti nisu znali ime predsjednika Nacionalnog saveza gluhih ili imena slavnih gluhih osoba. To je tragično.

Yerker je čitao članak iz Washington Posta o Howard Universityju i kaže: «Sveučilište je primijetilo koliko crnaca studenata tamo nije znalo ništa o poznatim crncima iz prošlosti. Tako je predsjednik Howard Sveučilišta zahtijevao i podupirao ideju da svi crnci studenti dolaze na studij.» Yerker se borio za cilj da Gallaudet univerzitet treba imati sličan zahtjev. Važno je da studenti imaju neke temelje za obrazovanje. Bez temelja, studenti su slabiji i s manje ciljeva u životu. Čvrsto vjeruje da Gallaudet univerzitet treba zahtijevati i stajati u tom uporištu da samo gluhi dolaze na studije kako bi studenti imali osjećaj ponosa, svoj identitet i raspravljali o svojoj baštini. Misli da će se pomaknuti prema tom cilju, koji je uspio ostvariti.

Nastava na Gallaudet univerzitetu – mišljenje Yerker Anderssona
« Ne mislim da je kvaliteta nastave na Gallaudet univerzitetu bila dobra u prošlosti kao što je danas. Ne znači da su učitelji danas bolji, samo da su oni više kvalificirani - barem na papiru. U prošlosti većina nastavnika je bila regrutirana iz škole za gluhe i oni nisu imali stupnjeve u svim poljima proučavanja. Danas na Gallaudet univerzitetu ima profesora sa stupnjevima u različitim poljima. Kao ja, na primjer. Imam doktorat iz sociologije - u obrazovanju gluhih i općenito u sociologiji. Sada, što se tiče poboljšanja vještine podučavanja, to je druga stvar.

Ja vjerujem da je nastava umjetnost. Čak i profesor koji je trenirao u obrazovanju gluhih može biti loš učitelj. Nastava je u mojoj krvi. Ja sam iz četvrte generacije nastavnika u mojoj obitelji. Moji roditelji su bili učitelji, moj otac je bio nadzornik javne škole a majka je bila učiteljica. Mislim da znam što sam govorio.»

«Gallaudet univerzitet je nadograđen za kvalifikacije za učenje, ali nastavne vještine variraju među nastavnicima. Oni moraju znati više o gluhoći i gluhim ljudima. Smeta mi da kada nastavnici dođu na Gallaudet univerzitet i uče samo o svom području. To nije dobro. Oni bi trebali učiti o svim područjima i napraviti doprinos svijetu gluhih. Ja ću koristiti kao primjer: došao sam ovdje naučiti sociologiju i kroz svoj studij sociologije sam našao informacije koje se odnose na svijet gluhih i pomagao sam organizacijama da unaprijede svoje aktivnosti.

U drugom polju, kao što je psihologija, profesor treba biti spreman i sposoban pomoći gluhim

ljudima da bolje razumiju sebe. Nastava fizike na Gallaudet univerzitetu se mogla bolje primijeniti: da se bolje koriste električnim sustavima za gluhe, da mogu primijeniti ono što su naučili kroz tehnologiju za razvoj pomagala, posebno za gluhe osobe. To nije učinjeno zato što to oni ne uspijevaju ostvariti, ili možda sam trebao reći da su zaboravili, da je tradicionalno da na fakultetu profesori imaju tri funkcije: prva je nastava, druga je istraživanje, a treća je javna služba. No, što je znanost i tehnika više napredovala, bilo je pozitivnijeg pomaka za gluhe.»

Komunikacija, tumač, znakovni jezik

« Ne mislim da tumač može uzeti mjesto učitelja koji može komunicirati direktno sa svojim gluhim učenicima. Mislim da je to nemoguće jer postoje suptilnosti u komunikaciji koje su važne. Ne možemo ignorirati tu činjenicu. Suptilnosti glasa i izraza su ugodne za čujuće ljude, one obogaćuju njihove živote. To je isti način kao i kod znakovnog jezika. Suptilnost znakovnog jezika potiče um, povećava kreativnost. Tumač ne može nositi one suptilnosti s jednog jezika na drugi. To je kao kad prevodimo riječ s engleskog na francuski ili švedski.

Na Gallaudet univerzitetu tumač može imati izravne veze s gluhim osobama i može postaviti pitanja na znakovnom jeziku u odgovarajuće vrijeme. Tumač pruža snažno pojačanje za motivaciju gluhih. Ono što želim reći je da treba biti oprezan. Osviještenost je važan faktor u teoriji i ja sam imao neke odlične učenike iz matičnih programa. Ono što ljudi ne shvaćaju jest da različite grupe imaju različite potrebe. Ne možete reći da sve osobe s invaliditetom imaju

iste potrebe.»

Rad u nastavi, u WFD, istraživanju o kulturi gluhih (intervju iz 1999. godine)

«Radim u nastavi 22 godine, u njoj uživam i volim to raditi. Ne mogu zamisliti što to znači izgorjeti. Ne znam značenje te riječi. 1999. godine sam učio jednu djevojku koja mi je rekla da joj je otac bio jedan od mojih studenata. Možete li to zamisliti? Naravno, to čini da se osjećam starim, ali ja stvarno uživam u nastavi te druge generacije studenata. To je za mene izazov!

Kažem Nancy, mojoj ženi, da sam u iskušenju zadržati se u nastavi do 70. godine, ali sumnjam. Ostat ću dugo, jer ima toliko drugih područja, kao istraživanje, ako ikada nađem vrijeme za to. U ovom trenutku, moja teška odgovornost kao predsjednika Svjetske federacije gluhih (WFD) oduzima mi puno vrijeme. Kad se povučem iz nastave i sa WFD, htio bih napraviti još neka istraživanja vezana uz časopise za gluhe. Sva istraživanja godinama sam napravio pripremajući podatke iz knjiga i anketa. Istraživanja o gluhoći nisu nikada korištena u časopisima za gluhe i to je velika pogreška. Časopisi doista odražavaju kulturu gluhih.»

»To je tužno što se dogodilo za kulturu gluhih. U prošlosti, odraslim osobama koje su kasnije oglušile bilo je teško biti prihvaćen od strane čujućih ljudi i one su morale ići u svijet gluhih. Danas, one plutaju negdje u sredini. Odrasli gluhi od rođenja često imaju problema s lošim izgovorom engleskog jezika. Čujućii koji postaju gluhi kao

i odrasli imaju tendenciju da izgledaju kao oni koji su rođeni gluhi zbog lošeg izgovora engleskog jezika. Mislim da bi odrasli koji su kasnije oglušili trebali raditi zajedno s onima koji su odrasli gluhi, jer oni imaju neke zajedničke brige, kao što je potreba za titlovanje programe na TV-u i telefonski pristup. Jasno nam je, naravno, da znakovni jezik ne može biti sve za njih, ali još uvijek mogu raditi zajedno u drugim područjima. «

Organizacije u Švedskoj – programi, novčana pomoć (1999. godina)

» Jako sam zabrinut zbog situacije, sukoba organizacija gluhih i naglušnih. U Švedskoj su postojale dvije organizacije koje su bile u stalnom «ratu». Jedna od njih je nešto poput američkog Nacionalnog saveza gluhih (NAD) - Sveriges Dovas Riksförbundet (SDR). Druga je organizacija - samopomoć - Pomoć za nagluhe (Shhh). Švedska organizacija Horsel-Framjandet (HF) je moćna organizacija i ima podršku mnogih poznatih ljudi, ali nitko tko je poznat nije član SDR-a. Organizacija HF je bila žestoko protiv znakovnog jezika do 1980.

Nakon toga, situacija je znatno poboljšana. Dvije organizacije su našle način za zajednički rad na projektima i razvili veće poštovanje jedni za druge.» Zapamtite da se Amerikanci vole igrati sa snagom

i vole natjecanje. Postoji potencijal za oba natjecanja i suradnja između američke organizacije NAD i švedske organizacije Shhh. Švedska nije konkurentna država tako da je lakše kada su ljudi zajedno. Tamo su protivničke organizacije bile u mogućnosti raditi u suradnji, ali to se čini različito u Americi. Još jedna stvar koju treba uzeti u obzir je da se u Sjedinjenim Državama moramo natjecati s profesionalcima.

U Švedskoj, vlada daje novac izravno organizacijama gluhih i drugih osoba s invaliditetom i daje podršku programima za gluhe i programima rehabilitacije. A u Americi, tko podržava programe profesionalne rehabilitacije? Vlada! No, vlada daje novac državi koja je odgovorna za postavljanje i pokretanje programa rehabilitacije. Ako su gluhi dobili novac i potrošili na te programe, kod njih je veći osjećaj ponosa, osjećaj odgovornosti, više kvalificiranih i obrazovanih ljudi. Švedska organizacija SDR-a pokreće vlastiti program za obrazovanje odraslih, dok u Americi vlada daje donacije različitim fakultetima i sveučilištima. Oni se natječu jedan s drugim i odlučuju što gluhi ljudi trebaju i što je najbolje za njih. Yerker kaže: It does not work as well.»

«Jedan dan gluhoća može nestati s američke scene, ali ne možemo izgubiti iz vida naše potrebe i da-

nas, dok mi imamo san: bolje za sutra.« Unatoč svojim godinama koje nosi jako dobro i vitalno (ima ih osamdeset), Yerker Anderson i dalje je aktivan u borbi za bolja prava gluhih i naglušnih, u istraživanju povijesti Gluhih te o tome drži predavanja.

Na VII. međunarodnom kongresu o povijesti gluhih bilo je zanimljivo njegovo predavanje na temu: «Države, definicija i doprinos proučavanja povijesti Gluhih «. Godinama je putovao, istraživao i proučavao povijest Gluhih u svijetu. Otkrio je da:

- države poput SAD-a, Engleske, Nizozemske, Danske, Njemačke, Belgije, Francuske, Norveške, Švedske, Finske, Rusije, Australije, itd. napreduju u istraživanju povijesti gluhih i daju doprinos proučavanju povijesti, o razvoju škola za gluhe, o boljem obrazovanju za gluhe, o boljem promicanju Internacionalnog znakovnog jezika (ASL)

- 90 % zemalja nema škole za gluhe (Afrika, Azija, Južna Amerika,...)

- razlozi: socio-ekonomski uvjeti, slabo poznavanje kulture gluhih, nerazumijevanje, predrasude te nedostatak educiranog osoblja za obrazovanje gluhih.

Ružica Kežman, prof.defektolog

RUKE KOJE PLAČU II - BITI GLUH ILI GLUH, KOGA BRIGA?!

Premijera kazališne predstave na znakovnom jeziku “Ruke koje plaču II - Biti Gluh ili gluh, koga briga!?” u kazalištu Knap, Kulturni centar Peščenica - 18. ožujka 2010.

Ruke koje plaču II – Biti Gluh ili gluh, koga briga!?

Ideja, režija i scenarij: Angel Naumovski

Odabir glazbe: Mario Kovač i Angel Naumovski

Scenski pokret: Sandra Banić Naumovski

Svjetlo: Marinko Radočaj

Scenografija i kostimografija: Udruga „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“

Produkcija: Udruga „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN“

Dizajn promotivnog materijala: Lino Ujčić

Fotografija: Igor Kauzlarić

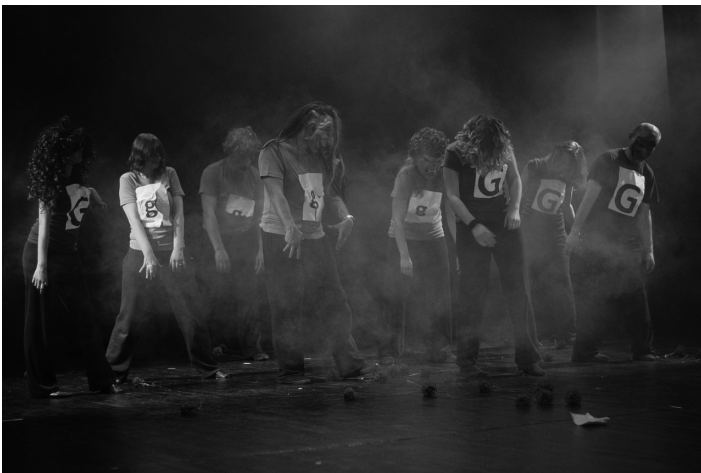
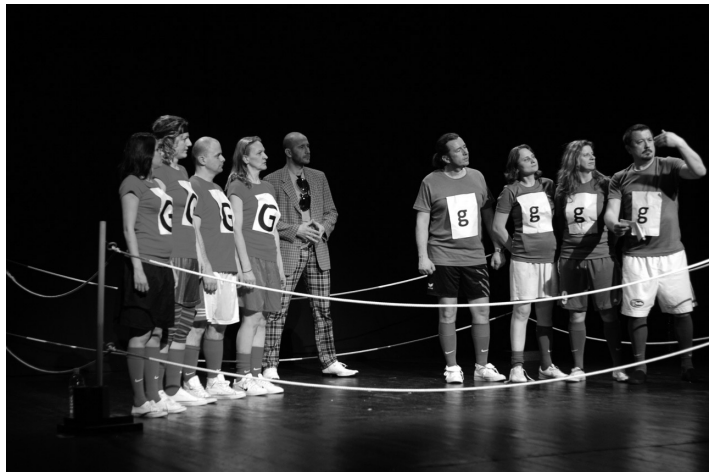
Glume: Robert Lovrić, Milena Rašković, Branka Rešetar, Slavica Pemper, Lea Starčević, Lino Ujčić, Dušan Došenović, Iva Vrbos, Angel Naumovski i Vojin Perić (glas)

Velika hvala: Kulturni centar „Peščenica“

Predstava je ostvarena uz potporu Ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba i Ministarstva kulture RH.

“Ruke koje plaču II – Biti Gluh ili gluh, koga briga!?” je nastavak predstave „Ruke koje plaču“ s naglaskom na posebnom položaju različitih grupacija osoba s oštećenjem sluha. Kao i svugdje u našem multinacionalnom društvu, u malom društvu naizgled međusobno jednakih, ipak postoje razlike između samih tih malih grupičica. Poanta predstave je da u Zakonu ne postoje stavke niti akti koji prepoznaju te grupičice, odnosno, pred Zakonom su svi isti, ljudi od krvi i mesa koji na jedvite jade preživljavaju u korumpiranom i častohlepnom društvu kojim upravljaju pojedinci, zapravo moćnici.

fotografije: Igor Kauzlarić

MOJA (DOBRA I LOŠA) KRITIKA ZA PREDSTAVU „RUKE KOJE PLAČU, DRUGI DIO” (Nakon predstave ja sam sigurno gluhi a ne Gluhi čovjek.)

Došao sam u kazalište Peščenica u ulozi gledatelja odličnog nastavka kazališne predstave „Ruke koje plaču, drugi dio”, a otišao sam s te predstave kao valjda veliki kazališni kritičar. Počnimo ispočetka, pogledajmo kako je protekao cijeli događaj prije početka predstave, pa sam početak predstave, te sredina i završetak, s, na kraju, velebnim druženjem gluhih ljudi nakon odigrane predstave gdje smo rado odslušali svakakve kritike na njezin račun.

Sjetimo se kako je prošao slavni prvi dio „Ruke koje plaču”, koja je bila puno puta izvođena u Zagrebu i u ostalim hrvatskim gradovima. Priča se bazira na osobnom iskustvu Gluhe osobe koja je završila visoko obrazovanje te krenula u stvarni život gdje vlada puno veća diskriminacija prema gluhim i prema Gluhim osobama, više no što se u prvi mah mislilo. Najstrašnji dio jest na kraju prvog dijela, kada Gluha osoba počinje shvaćati da ona i svi ostali gluhi uopće nisu ujedinjeni po pitanju Gluhog identiteta u hrvatskim prostorima. Gluha osoba ulazi u poznati zagrebački klub gluhih i na kraju vidi sve i svašta, vidi kakva se budućnost za Gluhe ljude sprema. Zato postaje razočarana.

Cijeli prvi dio je prožet odličnim nastupima gluhih osoba na znakovnom jeziku. Teško da će čujuća osoba moći uživati u tom dijelu predstave jer je za praćenje

kazališnog nastupa potrebno poznavanje znakovnog jezika. No, kako kaže autor kazališne predstave, to je ionako predstava samo za gluhe osobe, i to poradi promicanja nove kulture gluhih u Hrvatskoj. A drugi ljudi koji nisu Gluhi, ako im neće biti dosadno, mogu slobodno pratiti cijelu kazališnu predstavu.

Mnogi gluhi su s nestrpljenjem čekali novi, drugi dio, da vide što će se dogoditi s glavnom razočaranom gluhom osobom i koji će biti njezin sljedeći potez u borbi za prava Gluhih i gluhih ljudi. Došlo je jako puno gluhih i čujućih ljudi. Samo što za drugi dio, unatoč rasprostranjenosti obavijesti svim gluhim ljudima, kazališna dvorana nije ipak bila dupkom popunjena. Pored gluhih ljudi koji su došli u manjem broju nego na prvi dio, došli su mnogobrojni čujući ljudi željni upoznavanja i novih saznanja o kulturi Gluhih. To su svi sigurno polaznici tečaja znakovnog jezika i mnogi čujući prijatelji koje žele vidjeti i upoznati nešto novo i vidjeti Gluhe glumce na djelu, bez obzira na (ne)poznavanje znakovnog jezika.

Čim su se svjetla u dvorani pogasila, vjerno je prikazan nastavak drugog dijela „Ruke koje plaču”, kao da je prvi dio predstave upravo odigran jučer. Glumačka postava je nešto izmijenjena, ali u biti vjerno zadržava prvobitni duh Gluhih ljudi u nastojanju da promiču svoju kulturu u naše

prostore. Udruga Dlan odavno ima vrlo dobar monopol na sve kazališne predstave i tako se tijekom izvođenja predstave vidi dobrano uloženi trud Gluhih glumaca i cijela scenografska postava. Zato za mnoge predstave koje su izvedene u okviru udruge Dlan ne mogu imati lošu kritiku niti promicati unazad kulturu Gluhih na nižu razinu. Svaka kazališna predstava proizašla iz udruge Dlan uvijek nosi veliku simboličnu poruku svim gledateljima, i na kraju svake predstave uvijek vrišti da treba poduzeti sve moguće korake za poboljšavanje prava Gluhih u našim prostorima.

Neću ovdje potanko pisati o čemu se radilo u predstavi nego ću samo napisati kako cijela predstava doslovno vrši pritisak na sve gluhe i na sve Gluhe gledatelje da se ujedine već jednom i da svrgnu čujuću osobu s Gluhog Trona kojoj nije tamo mjesto.

No dosta hvalospjeva, vrijeme je da malo budem strogi kritičar, posebno prema drugom dijelu predstave. Da vidimo gdje mogu ubosti u slabu točku. Iako su svi gledatelji prije početka predstave dobili prospekt uz „kupljenu” kartu, mnogi gledatelji nisu imali pojma da je potrebno pročitati i zapamtiti tekst iz prospekta koji

će im dobro poslužiti tijekom izvođenja predstave.

Svi smo mislili da je to samo reklama ili prepričavanje jednog dijela predstave ali nitko nije shvatio da je potrebno imati taj prospekt kako bismo shvatili što se govorkalo za vrijeme predstave iz usta gluhih glumaca. Oni gluhi gledatelji koji su sjedili naprijed, blizu bine, mogli su očitati sve što su gluhi glumci (malo slovo g, to su gluhi ljudi koji više vole verbalnu metodu komuniciranja od korištenja znakovnog jezika) za vrijeme predstave micali usnama i govorili iz grla bez izvođenja znakovnog jezika; gluhi gledatelji koji su sjedili na kraju dvorane nisu mogli ništa razumjeti.

To je veliki propust ove predstave. Mogli su postaviti osobu za znakovni jezik koja bi stajala na jednoj strani bine i koja bi vjerno prevodila sve što su gluhi glumci izgovarali bez znakovnog jezika. A one Gluhe glumce koji su izvodili znakovni jezik bez micanja usana gluhi su gledatelji mogli odlično razumjeti, jedino su čujuć ljudi koji ne poznaju znakovni jezik lošije prošli. Najbolje su prošli čujuć profesori koji rade u školi Slava Raškaj, koji rade s gluhom djecom. Oni su normalno čuli cijelu predstavu i normalno su odgledali sve izvode na znakovnom jeziku.

Dakle, blago njima što su mogli uživati u predstavi. Mnogi gluhi gledatelji koji su sjedili odostraga, na kraju dvorane, bili su razočarani i mogli su samo gledati prenemaganja gluhih glumaca s malim slovom g.

Ali su shvatili poantu, da se radilo o natjecanju između gluhih i Gluhih glumaca. To je ujedno i poanta cijele predstave, da gluhi i Gluhi ljudi moraju biti ujedinjeni i zajedno djelovati za ostvarivanje i za unapređivanje prava gluhih u našim prostorima. Ipak, gluhi duh je neslomljiv pa, koliko sam čuo od gluhih ljudi iz zadnjih redova, oni će gledati još jedanput, ali će se truditi boriti za kartu u prvim redovima kako bi bili blizu gluhim glumcima da odčitaju s usana.

Dakle, osoba za prevođenje na znakovni jezik bi trebala stajati po potrebi ukoliko bi gluhi glumci izgovarali riječi. Znakovni jezik je za gluhe gledatelje koji sjede u zadnjim redovima dvorane. Nadam se da će ovu moju oštru kritiku odmah usvojiti već na sljedećoj predstavi u Močvari koja bi se trebala odigrati u travnju 2010. godine kao i u sljedećim izvođenjima predstave.

Na kraju je prikazan komad grupnog plesa, što je po mojem mišljenju lošiji dio predstave. Ja nisam ljubitelj plesnog komada, mada, za razliku od prethodne predstave „Ritam, znakovi i rap” (odigrano u 2009. godini), gdje su premijerno prikazani plesni koraci grupe i odlično izvedeni plesni skečevi, ovdje u drugom dijelu „Ruke koje plaču” grupni ples nije baš primjereno ukomponiran. Čujućim ljudima je to možda dobar kraj, no gluhim gledateljima nije baš dobar. Povrh toga što gluhim ljudima muzika i ples nisu integrirani u život; to se kako-tako razlikuje od gluhog do Gluhog čovjeka.

Dakle, nekim bi gluhim gledateljima kraj predstave mogao biti dobar, nekima čak i odličan,

ali općenito gluhi ne vole ples i ne vole muziku i gluhi gledatelji očekuju da cijela predstava bude u igrokazu iz stvarnog života. Jer muzika gluhe ne zanima pa gluhi uopće ne shvaćaju što znači ples koji je preuzet s albuma Michaela Jacksona „Triler” na zadnjem dijelu predstave. Tek je nakon predstave gluhim gledateljima objašnjeno što je to - da su gluhi nakon tiranije od strane čujućih osoba postali zombiji i tako odigrali trilerski ples. Onda su gluhi shvatili i kao da im je laknulo što je cijela predstava odlično odigrana u dobroj atmosferi. Neki gluhi bi htjeli izbaciti taj ples, kao da im je dovoljno da vide da su gluhi na kraju postali zombiji bez plesa koji samo odugovlači kraj predstave.

Uglavnom, ja taj zadnji dio predstave ne bih dirao, neka se cijela predstava odigra do kraja u svom originalnom izvođenju, jedino bih da se može taj dio skratiti na par minuta. Uistinu bih volio da se na jednoj strani bine postavi osoba za prevođenje znakovnog jezika i tako vjerno dočara cijela atmosfera kazališnog izvođenja cijeloj gluhoj publici do zadnjeg kutka dvorane.

Još jedna dobra stvar se dogodila nakon završetka predstave - nije bilo domjenka niti besplatnog pića za gluhe gledatelje. A možda je to razlog što su gluhi gledatelji došli u manjem broju nego na prvi dio. Vjerojatno je da su gluhi očekivali da će nakon kazališnog komada moći uživati u žderanju hrane sa švedskog stola i ispijanju svih vrsta pića. Jedino su gluhi i Gluhi glumci zaslužili uživati u hrani i piću da okrijepe svoje umorne udove i utrošeni znoj s glave. To je za njih nagrada za sve što su uspjeli izdržati, od

prve do zadnje minute kazališne predstave.

Autor kazališne predstave ujedno najavljuje i treći dio „Ruke koje plaču” i prema njegovom pričanju bit će žestokiji i opakiji od prva dva dijela. Šteta što čujuća glavešina nije došla pogledati

cijelu predstavu, jer to je predstava s porukom za sve njih koji upravljaju sudbinom Gluhih ljudi da se već jednom okane financijskih izrabljivanja te upravljanja gluhim ljudima.

A svi mi ostali gluhi gledatelji možemo biti ponosni što smo na-

kon kazališne predstave postali svjesniji svojeg gluhog ili Gluhog identiteta. Ja sam, eto, na kraju spoznao da sam u stvari gluha, a ne Gluha osoba!

Mr. sc. Zlatko Orc

čni tekstovi - stručni tekstovi - stručni tekstovi - stručni tekstovi - stručni tekstovi - stručni tekstovi - stručni

NEPAL: RAJ ZA GLUHE?

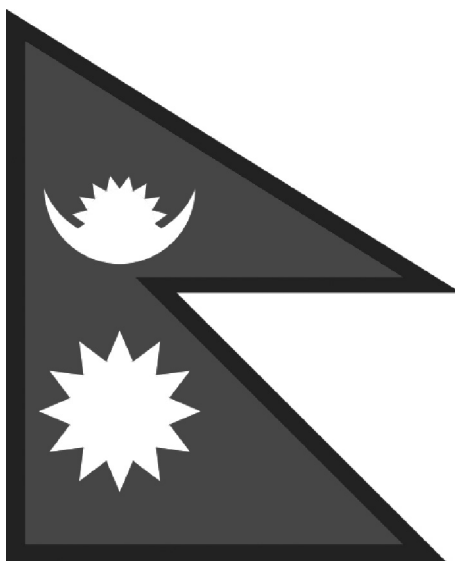
Nepal, zemlja otprilike veličine Tenneseeja s populacijom od osamnaest milijuna stanovnika, smještena je između Tibeta i Indije. Nepal je podijeljen na tri izrazita geografska područja. Planinska oblast na sjeveru, koja se zove Himalaja, sadrži osam od deset najviših planina na svijetu. Središnja oblast se zove Srednje gorje, a doline u južnom dijelu, koje su većinom zemljoradničke, zovu se Terai.

Povjesnica

U početku povijesti države, Nepal je bio teritorijalno razdijeljen u mala kraljevstva. Kralj Prithvi Narayan Shah, predek sadašnjeg kralja Birendra, ujedinio je Nepal negdje oko 16. stoljeća. 1846.g., vojni je general Jung Bahadur Rana preoteo tron i ustoličio svoju obitelj kao vladare sljedeće 104 godine. 1951.g., stanovnici Nepala su podržali kralja Tribhuvana, djeda današnjeg kralja, u rušenju vladavine obitelji Rana i uspostavljanju demokracije, monarhijom kao izvodom snage. 1963.g. kralj Mahendra, otac današnjeg kralja, osnovao

je Panchayat, nestranačku demokraciju, koja je još uvijek politički sistem nacije.

Nepalsku populaciju čini 90% Hindusa, 8 % budista i 2% muslimana. Tri religije se razlikuju na puno načina. Na primjer, hinduizam štuje veliki broj božanstava, dok budizam naglašava „srednji put“, odbacujući obilje i fanatizam. Iako se i druge religije mogu prakticirati u Nepal, preobraćenje je zakonom zabranjeno. Religijska vjervovanja u zemlji su duboko utjecala na sve aspekte života, kulture i povijest Nepala.

Stanovnici Nepala su većinom

tibetanski Burmani koji su došli sa sjevera i Indo-arijani koji su došli s juga. Nepalska kultura slijedi sustav kasti u kojemu je populacija klasificirana u četiri općenite grupe: (1) Brahmini ("Klasa glave") su svećenici - vrhovna kasta, (2) Chhetri ("Klasa ruke") su vladari i ratnici, (3) Vaisyi ("Klasa noge") su umjetnici i trgovci, i (4) Sudri ("Klasa stopala") su kmetovi. Također, u zemlji postoje podkaste i mnogo etničkih plemena. Brakovi i drugi kontakti između kasti su strogo destimulirani.

Obrazovni sustav

Opći obrazovni sustav u Nepal u sastoji se od deset razreda koji su podijeljeni u tri razine: (1) 1-5 razred = osnovna razina; (2) 6-7 razred = niža srednjoškolska razina; (3) 8-10 razred = viša srednjoškolska razina. Nešto od postsrednjoškolskog obrazovanja je također dostupno. Osnovno obrazovanje je obvezno, a udžbenike za ove razrede

osigurava vlada. Od 1988.g., stupanj nacionalne pismenosti je 30%.

Obrazovanje gluhih u Nepal nije počelo do 1966.g. Sada postoje četiri državne škole s otprilike 300 učenika.

1. Škola za Gluhe, Bal Min-dir, Naxal, Kathmandu koja je osnovana 1966.g. trenutačno uključuje 160 učenika. Od programa se nude 4 razine: vrtić 1-4, razredi 1-7 (osnova i niža srednjoškolska razina), strukovni (zanatski) razredi 8-10 (gdje se izučavaju za krojače, pletilje, tesare i električare), te dopunska nastava koja se zove "Bridge Class".

2. Druga škola je osnovana 1974.g. Škola za Gluhu djecu, Dishartha, Nagar, Bhairahawa, koja trenutačno ima 60 učenika koji pohađaju nastavu u tri razine: vrtić 1-2, razredi 1-5 i strukovni razredi (krojači i pletilje).

3. Škola za Gluhu djecu Sidha, Birenda Nagar, Surkhet, je osnovana 1985.g. i trenutačno ima oko 30 učenika. U školi postoje: vrtić 1-2, razredi 1-3 te također strukovni razredi (krojenje, pletenje, izrada nakita i izrada novčanika).

4. Četvrta škola, Škola za Gluhu djecu, Rajbiraj, Saptari, je otvorena 1985.g. i ima oko 30 učenika. Nastava uključuje vrtić 1-2, 1-3 razred te strukovne

razrede (krojenje i pletenje). Procijenjeno je da u Nepal živi 500 000 gluhih osoba, otprilike 3% ukupne populacije. Mnoga gluha djeca su spriječena pohađati školsku nastavu zbog financijskih ograničenja, velike udaljenosti između doma i škole ili pomanjkanja svijesti o obrazovnim mogućnostima koje postoje. Ipak, tek nekoliko gluhih učenika pohađa škole za djecu s intelektualnim poteškoćama ili drugim hendikepima.

Trenutačno, u cijeloj zemlji postoji samo jedan gluhi učitelj, koji obično radi kao zamjenski učitelj ili učitelj umjetnosti u školi za gluhe u Kathmandu. Ne postoje drugi gluhi učitelji ili gluhi članovi osoblja u bilo kojoj drugoj državnoj školi za gluhu djecu u zemlji.

Postoje dvije nevladine škole za gluhe u gradu Pokhara, zapadno od Kathmandua. Prva, sponzorirana od lokalne organizacije za potporu mladima, ima oko dvadeset učenika koje podučavaju dvojica gluhih učitelja. Druga je privatna škola s petnaest učenika koju vodi japanski svećenik, a koji je dobio financijsku potporu od zajednice isusovaca. Organizacija socijalne skrbi za oštećenja sluha (WSHI), agencija odgovorna za četiri državne škole za gluhe, osnovana je 1984.g. pod upravom koordinacijskog komiteta za zdravstvo (HSCC). Na žalost, nema gluhih članova ili utjecaja gluhih na ovu organizaciju od njena osnivanja.

Oralizam je model koji prevla-

dava u poučavanju od početka obrazovanja gluhih u Nepal. No ipak, od 1988.g. princip totalne komunikacije je postao sve prihvaćeniji i postat će državni obrazovni princip nakon što HSCC službeno prizna Nepalski rječnik znakovnog jezika, koji samo što nije završen.

Postoji vrlo malo izvankurikularnih aktivnosti za gluhe učenike u Nepal. Povremeno, neki sudjeluju u javnim umjetničkim natjecanjima (primarno u crtanju i slikanju) i obrtničkim natjecanjima (izrada odjeće i pletenje). Iako nema atletskih natjecanja s drugim školama, svaka škola za gluhe pojedinačno, s vremena na vrijeme, održava dane športa.

Roditelji gluhih učenika nisu adekvatno uključeni u obrazovanje svoje djece. Jedino što mogu je slušati govornu evaluaciju od same djece. Roditelji nemaju mogućnosti ponuditi svoje prijedloge ili dobiti povratnu informaciju od škola o obrazovnom razvoju svoje djece. Ipak, škole počinju razvijati planove kako bi osigurale nastavu znakovnog jezika za roditelje, koja može pomoći u povećanju njihovih mogućnosti da sudjeluju u obrazovanju svoje djece u budućnosti.

Općenito, obrazovanje gluhe djece u Nepal uspijeva u samo 15% slučajeva. Uzroci ovako niskog postotka se nalaze u pomanjkanju izvora, slaboj motivaciji učitelja, skromnom učiteljskom obrazovanju i vještinama i slaboj administraciji i/ili državnoj potpori. Iako

mnogi učitelji imaju univerzitetne diplome, tek nekolicina je prošla formalno obrazovanje za edukaciju gluhih.

Nekoliko učitelja je otišlo u inozemstvo kako bi pohađali specijalne programe o gluhoći, a neki su uključeni u novi, šestomjesečni obrazovni program o gluhoći, omogućen od WSHI. Mnogi odrasli gluhi koji su završili škole su ljuti i ogorčeni zbog kvalitete obrazovanja koju su dobili. Neki od njih su pokušali izraziti svoje brige školskoj administraciji, ali do današnjeg dana nije se uspjela uspostaviti veza između škola i zajednice gluhih.

Zaposlenje

Usluge bilo kakve vrste za odrasle gluhe su zapravo nepostojeće u Nepal. Postoji tek nekoliko razreda strukovne izobrazbe iznad školske razine, nema prevoditeljskih službi, niti dostupnih osobnih savjetova. Odraslim gluhim osobama je teško zadržati zaposlenje, jer nemaju "završni školski certifikat" koji je ekvivalentan diplomu više škole. Većina starijih gluhih osoba je nezaposlena i obično posjeduju tek minimalne komunikacijske vještine. Oni obično ostaju sa svojim obiteljima i rade na farmama ili kao sluge. Vrlo malo ih je oženjeno.

Odrasli koji su ispod trideset godina i koji su obrazovani u školama za gluhe, tamo su dobili strukovnu izobrazbu jedino u šivanju i pletenju. Tek nekoliko gluhih pojedinaca koji su željeli

drugi tip strukovne izobrazbe su pohađali posebne obrazovne programe za gluhe osobe u Indiji i izučavali stvari poput fotografije i tiskarstva. Neki su pohađali kratke tečajeve tipkanja, tiskanja ili drvodjelstva koji su se nudili u Kathmandu. Trenutačno, mnogi odrasli gluhi rade kao krojači, premda oni znaju samo šivati, a ne krojiti i rezati tkaninu.

Oprilike polovica obrazovanih gluhih osoba je nezaposlena. Dok neki nastavljaju tražiti posao, drugi ostaju u kućama i pomažu u sitnim poslovima. Mnogi od njih si ne mogu priuštiti ili nisu svjesni mogućnosti strukovne izobrazbe koju nude strane organizacije.

One gluhe osobe koje rade, najčešće osiguravaju svoj posao preko napora svojih obitelji. Vrlo je teško gluhim pojedincima da sami nađu posao. Primjeri gluhih zaposlenika koji se nalaze na nekim pozicijama uključuju računovođe, tehničare u fotolaboratorijima, stolare, radnike u uredima (kao što su tipkači, ljudi koji rade prijelome stranica, grafičari) te vlasnici malih obrta kao što su video-teke. Jedna gluha osoba koja je pohađala školu ali nije diplomirala, naučila je samu sebe izraditi metalnih modela hinduističkih i budističkih hramova. U Paokhari, nekolicina gluhih je osnovala svoj krojački obrt. Iz početka, javnost je bila obazriva u njihovu angažiranju, no sada posao napreduje.

Gluhe žene koje rade, zaposlene su jedino u području šivanja.

Većina gluhih žena ostaje sa svojim obiteljima i pomaže u sitnim poslovima.

Čitava populacija Nepala - ne samo skupine ljudi s invaliditetom - je pogođena činjenicom da 70 % nacionalne ekonomije ovisi o inozemnoj pomoći i turizmu. U zemlji u kojoj je prihod po glavi stanovnika 160 \$ u moneti Sjedinjenih Američkih Država (4,160 rupija), općoj javnosti je teško prihvatiti činjenicu da su gluhe osobe (kao i drugi pojedinci s invaliditetom) sposobni raditi puno različitih poslova. Sve u svemu, gluhe osobe imaju ograničene mogućnosti za strukovnu izobrazbu kao i ograničen izbor poslova. Pa ipak, situacija nije ni nemoguća ni beznadna. Trenutačno dolazi do povećanja broja programa strukovne izobrazbe za osobe s poteškoćama i osobe s invaliditetom u zemlji, zbog toga što opća populacija postaje svjesnija potreba ovih ljudi.

Diskriminacija

Gluhi učenici u Nepal u dobivaju završni školski certifikat (SLC), u prvom redu zbog toga što ih se ne ohrabruje da

polože potrebne ispite. Nepal-
ska vlada tvrdi da još nisu raz-
vili akademski program i ispite
prikladne za razrede razine
8-10 u školi za gluhe u Kath-
mandu te za razrede 4-10 u dru-
gim školama. Iako je moguće
da gluha osoba dobije posebno
poučavanje za razrede razine
8-10 te da polaže ispite za SLC,
nijedna gluha osoba to do sada
još nije uradila.

Gluhim osobama u Nepal u nije
dopušteno da polažu ispit za
vozačku dozvolu. Ipak, preko
osobnih kontakata s vladinim
dužnosnicima, nekolicina odras-
lih gluhih je uspjela dobiti doz-
volu za vožnju motocikala.

Gluhi ljudi, kao i druge skupine
osoba s invaliditetom u Nepal u,
često su predmetom javnog
podsmijeha. Mnogi Nepalci,
osobito oni neobrazovani, sma-
traju da ljudi s invaliditetom
imaju "lošu karmu". Loša karma
znači da je gluha osoba sigurno
učinila nešto loše u prethod-
nom životu te sada mora teško
raditi kako bi ispravila nedjela
u ovom životu. Mnogi roditelji
se srame svoje djece s invali-
ditetom, a nekoliko roditelja je
čak počinilo samoubojstvo. Ove
se zablude polako prevladavaju
zahvaljujući porastu javnog ob-
razovanja. Smatra se da su ljudi
koji rade s gluhim pojedincima
ili drugim skupinama ljudi s in-
validitetom čestiti i odvažni.

Većina filmova koje Nepalci
gledaju su snimljeni u Indiji. U

ovim filmovima, gluhe osobe i
osobe s drugim oštećenjima su
portretirane kao bespomoćne
i kukavne. Zablude o gluhim
ljudima su jasne u termi-
nima "gluhonijem" u novin-
skim člancima. Zapravo, ne
postoji vladin program javnog
osvještavanja o gluhoći ili dru-
gim invalidnostima.

Vrlo malo gluhih osoba se
vjenčalo drugim gluhim oso-
bama, a sve zbog različitih vjer-
skih uvjerenja te ograničenja
koje nameće sustav kasti. Mnogi
se roditelji boje da, ako se jed-
na gluha osoba vjenča drugom
gluhom osobom, se oni neće
moći brinuti o sebi niti o svojoj
djeci. Nadalje, neki vjeruju da
će gluhi par nastaviti lošu kar-
mu proizvodeći još gluhe djece.
Nekoliko je gluhih pojedinaca
uspjelo prevladati ove prepreke
i oženiti se. Jedan gluhi par,
iz različitih kasti, odvažio se
pobjeći iz zemlje i sada imaju
dvoje zdrave djece i dobre po-
slove.

Volonteri mirovnih snaga iz Sjedinjenh Američkih Država u Nepal u

Mirovne snage SAD-a su or-
ganizacija koja pruža pomoć u
ljudstvu i tehničkim vještinama
u poljoprivredi, šumarstvu,
zdravstvu, obrazovanju i
drugim esencijalno važnim
područjima u zemljama Trećeg
svijeta. Trenutačno, u Nepal u
boravi 150 volontera Mirovnih
snaga. Katkada, oni surađuju s
UNICEF-om, SAD- pomoći ili
drugim inozemnim volonters-
kim organizacijama u pružanju
usluga državi.

Kada je prva škola za gluhe os-
novana 1966.g., jedan od volon-
tera Mirovnih snaga je predavao
djeci slušne i govorne vježbe.
1987.g., jedan drugi volonter je
pomagao u izradi prvog, ikada
napravljenog, Rječnika nepal-
skog znakovnog jezika, pri
čemu je surađivao s dvojicom
gluhih nepalskih umjetnika koji
su rabili znakove rukama iz za-
jednice gluhih u Nepal u.

Ona je također pomagala u raz-
voju prve nepalske ručne abe-
cede. 1988.i 1989.g. volonteri
Mirovnih snaga su osigurali
pet učitelja i govorno-jezičnih
terapeuta za četiri državne škole
za gluhe. Postoji nada da će
Mirovne snage također pomoći
ljudstvu u izradi programa za
izobrazbu učitelja na Tribhu-
van univerzitetu te u drugim
službama za odrasle gluhe os-
obe u Nepal u u budućnosti.

Osim svoje radne uloge, volon-
teri Mirovnih snaga sudjeluju u
aktivnostima zajednice i mogu
koristiti sredstva fondova za
sekundarne projekte, kao što
su fond partnerstva Mirovnih
snaga i fond za pomoć u malim
projektima kako bi pomogli
njihovim radnim mjestima ili
zajednicama. Ovi su fondovi
dostupni samo zato što volon-
teri Mirovnih snaga borave u
Nepal u. Mirovne snage mogu
pružati svoje usluge samo ako ih
vlada zemlje domaćina zahtije-
va, odnosno ako se slaže s uslu-
gama volontera; no ipak, škole
ili organizacije gluhih mogu
također tražiti druge inozemne
organizacije da im osiguraju
financijsku pomoć, donacije u
opremi ili robi, ili volonterima.

Socijalne aktivnosti i aktivnosti zajednice

Kada je prva generacija gluhih učenika završila školovanje u Kathmandu, oni su osnovali Klub za razvoj Gluhih (DDC). Njihove glavne aktivnosti su bile športske, u prvom redu nogomet i odbojka.

1980.g., kada se DDC odlučio upisati u vladin registar, promijenili su ime organizacije u Udruga za dobrobit Gluhih (DWA). Ipak, njihov je zahtjev bio odbijen zbog planiranog osnivanja Društva za dobrobit ljudi s oštećenjima sluha (WHSI, op.prev.), koje je nastalo 1984.g. Iako je vlada inzistirala da ne treba postojati više od jedne organizacije koja pruža usluge populaciji gluhih, DWA je nastavila svoje aktivnosti kao nevladina udruga.

1988.g., DWA se ponovno prijavila za upis u registar, nakon što je ponovno promijenila ime, ovog puta u Kathmandu udrugu Gluhih (KAD). U svojoj prijavi su istaknuli razliku u misiji između KAD-a i WHSI. Osnovni cilj KAD-a je bio osigurati rekreacijske i rehabilitacijske usluge odraslim gluhim osobama i kampanje osvješćivanja javnosti o gluhoći, dok je WHSI bila odgovorna za edukaciju gluhih ljudi. Prijavnica je još uvijek u rukama Odbora za koordinaciju zdravstvenih usluga, i iščekuje se odluka.

Pored KAD-a, postoje još dva neslužbena kluba gluhih koji se nalaze u Pokhari i Bhairahawi. Njihov glavni cilj su socijalne

aktivnosti. Sve do 1979.g., gluhi Nepalci nisu imali kontakte ni s jednom drugom zajednicom gluhih izvan svoje zemlje, osim s onima iz Indije. Tada je gluhi par iz Italije posjetio Nepal. To je bilo iznimno iznenađenje zajednici gluhih, koja je spoznala da uistinu postoji mnogo gluhih ljudi koji žive izvan Nepala, da postoji puno vrsta organizacija i servisa za zajednicu gluhih u drugim zemljama, te da je gluhim u drugim zemljama dopušteno da sklapaju brakove bez ikakvih ograničenja. Od tada su gluhi Nepalci počeli srećati gluhe osobe iz mnogih drugih zemalja.

1987.g. gluhi predstavnik Nepala je pozvan da sudjeluje u Svjetskoj federaciji pri Konferenciji Gluhih u Finskoj i u štokholmskom udruženju pri Konferenciji Gluhih u Švedskoj. On je, skupa sa svojim prijateljem gluhim Nepalcem, podijelio svoja iskustva s publikom, osobito ona koja su povezana s ljudskim pravima za gluhe pojedince.

Kako bi promovirali svijest o gluhim u široj javnosti, članovi KAD-a su sudjelovali u nekoliko državnih aktivnosti, uključujući darivanje krvi Crvenom križu, prikupljanje sredstava za pomoć kod potreza, pripremajući izlete planinarenja u Indiju, organizirajući godišnje novogodišnje zabave, sudjelujući u vladinim povorkama za festivale te pomažući u skupljanju sredstava za projekte.

Neki od gluhih muškaraca

iz KAD-a su se uključili u natjecateljske športove, osobito u one individualne kao što su gimnastika, trčanje, karate i yoga. Međutim, odrasli gluhi ljudi još nisu oformili ekipe za igranje s čujućim protivnicima, jer u Nepalima ne postoji čujuća osoba koja zna znakovni jezik i koja bi im mogla prevoditi.

KAD, koji u velikoj mjeri ovisi o donacijama drugih skupina, trenutačno je dobio sljedeći prilog: donaciju Stocholmske udruge Gluhih za putne troškove na konferencije u Finskoj i Švedskoj, sredstva organizacije Američke žene u Nepalima za namještaj, donaciju Norveške udruge Gluhih i dvije pisaće mašine (na nepalskom i na engleskom) od UNICEF-a. Također, KAD nastoji dobiti pomoć Mirovnih snaga SAD-a i UNICEF-a za tiskanje kalendara na znakovnom jeziku i razglednica nepalske ručne abecede.

KAD trenutačno ima 50-60 aktivnih članova, uključujući i nekoliko čujućih odvjetnika. Kao što je prije navedeno, postoji otprilike 300 učenika u školama za gluhe i tisuće gluhih ljudi koji nikada nisu išli u škole ili pohađali ikakve govorne vježbe. Stoga, neki od ciljeva nepalske zajednice gluhih u budućnosti uključuju satove govornih vježbi i druge vremenski kratke obrazovne satove za odrasle gluhe osobe, usluge tumača, socijalne i rekreacijske aktivnosti za odrasle gluhe, satove znakovnog jezika i programe osvješćivanja o

gluhoći za širu javnost, grupe podrške roditeljima gluhe djece, podršku mladim gluhim u njihovim nastojanjima, stvaranje mreže unutar zemlje kao i s drugim stranim zemljama, časopis za članove KAD-a, za javnost u Nepal i ljude diljem svijeta te uredske prostorije i učionice za KAD.

Mnogi od ovih ciljeva bit će ostvareni kada više gluhih ljudi stekne bolje obrazovanje, kada vlada postane svjesnija i počne bolje razumijevati potrebe zajednice gluhih i kada bude postojalo više izvora i financijske

podrške kojima bi se ublažili neki od problema. Iz ovog kratkog pregleda, jasno je da je zajednica gluhih u Nepal suočena s ogromnim izazovima u prevladavanju navedenih prepreka, od kojih su mnoge temeljene na strahu i ignoranciji; no unatoč tomu, članovi Kathmandskog udruženja Gluhih su spremni preuzeti ovu enormnu odgovornost s nadom, upornošću i ustrajnošću.

Ragnav Bir Joshi
(The Deaf Way, str. 69 - 74)

odabrao Angel Naumovski

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

IDE LI KULTURA GLUHIH U ILEGALU?

(Što će biti s kulturom gluhih nakon otkrića gena koji izaziva gluhoću?)

U Večernjem listu objavljenom u nedjelju 11. travnja 2010. godine osvanuo je članak u kojem piše da su znanstvenici otkrili gen koji vjerojatno utječe na nastanak gluhoće. Ova vijest je u sljedećim danima postala udarna među gluhim, koji su komentirali kakva će biti budućnost za gluhe ljude kada znanstvenici krenu s terapijom i izlječenjima protiv gluhoće.

Najkomičniji od svih komentara koji se pojavio na Facebooku jest da je onda uzaludna borba za prava gluhih ljudi za svoj znakovni jezik i za svoj identitet Gluhog čovjeka.

Mnogi profesori i defektolozi koji rade na slučaju gluhih ljudi bore se da gluhim bude dobro i da imaju svoj znakovni jezik za međusobno komuniciranje, kao i za komunikaciju s čujućim ljudima koji znaju znakovni jezik. No, s druge strane postoji mračna strana čujućih ljudi koji žele patronat nad sudbinom gluhih ljudi, u nastojanju da ostvare svoja prava na slobodu, na svoj jezik i na svoju postojanost.

Najveći postotak patronata leži na financijskim koristima koje gluhi ljudi dobivaju od donacije za utvrđene projekte za pomoć gluhim. Manji dio leži na psihološkoj bazi vodstva nad grupom ljudi. Gluhi ljudi se bore protiv takvog

patronata jer to gotovo uvijek donosi štetu na račun njih. Širom svijeta moderni gluhi ljudi vode svoju organizaciju za prosperitet prava gluhih i imaju već priznati znakovni jezik. Čujući su ljudi u takvim zemljama samo pomoćnici i služe kao posrednici između gluhog i vanjskog svijeta. U našoj smo zemlji još daleko od takve situacije, no neminovno raste kritična masa koje će sigurno dovesti do revolucije, bilo na ulici bilo kroz Sabor, bilo preko krovne organizacije za savez udruga gluhih i nagluhih.

Još se borimo i manje-više smo na dobrom putu da ostvarimo naša prava za priznavanje znakovnog jezika i na dovođenje samo stručnih gluhih osoba

koje znaju barem jedan strani jezik za komunikaciju sa svijetom te koje moraju biti visoko obrazovane i imaju afinitet prema vođenju grupe gluhih prema Tronu za gluhe i nagluhe ljude.

Dok god traje takva borba, ona vijest s početka ovog članka čini mi se kao da je loša za sve nas gluhe i nagluhe ljude cijelog svijeta. Jer što god mi nastojali i koliko god se trudimo da nam bude bolje, znanstvenici ipak našu gluhoću smatraju bolešću i kao takvu smatraju da ju je najbolje iskorijeniti.

Zato su tijekom istraživanja otkrili gen koji izaziva gluhoću i tako došli do pretpostavke da bi mogli podestiti da takvog gena više ne bude. To se neće dogoditi baš sada, niti sutra, već u bliskoj budućnosti. A možda ni tada nego u daljnjoj budućnosti. Iz Večernjeg lista se ne vidi kad bi počela primjena lijeka ili počelo skidanje lošeg gena koji izaziva gluhoću. Samo je pisalo da su to otkrili i da će otvoriti vrata

svim gluhim i nagluhim da više ne budu takvima.

Međutim, stvar nije tako jednostavna. Prvo, gluhi i nagluhi ostaju gluhi i nagluhi do kraja svog života i kao takvi uvijek će se boriti za svoja prava i za znakovni jezik. To onda znači da to vrijedi samo za preembrijsku fazu razvoja djeteta. U toj fazi je moguć pristup genetskoj mapi i može se podestiti odnosno maknuti gen koji predstavlja opasnost za razvoj uha i cijele okoline oko slušnog organa.

Kada maknu takav loš gen, onda će se embrij početi razvijati u smjeru fetusa koji će nakon devet mjeseci rasta u majčinom trbuhu te nakon rođenja postati savršeno dijete. Dakle, to dijete će biti savršeno sa savršenim sluhom i s nekim drugim savršenim svojstvima. To će biti savršeni čovjek.

Dakle, budućnost je u savršenom čovjeku. A baš je zanimljivo da mnogi gluhi

ljudi gluhoću smatraju čak savršenom karakteristikom za svoj život. Prije dvije godine u novinama je izašao članak o jednom gluhom paru, doduše homoseksualne orijentacije (radi se o lezbijskom paru), koji su tražili isključivo donaciju muškog spermija od gluhog donatora. Rezultat je, naravno, unaprijed poznat - dijete je gluho i zadovoljno raste u tom „obiteljskom“ okruženju, no sa sobom su povukli osudu cijelog čujućeg društva.

No taj par zajedno s gluhim djetetom nastavlja živjeti dalje, zanemarujući osude sa svih strana, a napose su se dali u razvijanju kulture gluhih. To je bilo prije dvije godine. A sada su sigurno čujuć ljudi pljeskali znanstvenicima koji su otkrili gen koji izaziva gluhoću i nadaju se da će to potpuno izliječiti gluhoću.

Tako da u budućem društvu više nema gluhih niti nagluhih ljudi. Savršeno društvo. Dakle, svi mi težimo savršenstvu. Gluhi ljudi u nastojanju da razviju kulturu gluhih do krajnosti ipak teže savršenstvu svog življenja u okviru kulture gluhih. I takav gluhi čovjek je vrlo zadovoljan. Naravno, na sveopće čuđenje čujućih ljudi koji ne priznaju da postoji razvijena kultura gluhih.

Gluih iz cijelog svijeta svoj znakovni jezik vide kao jedan strani jezik i žele takav jezik svrstati uz bok svjetskih, kao što su engleski, francuski i ostali jezici. Na taj način može se postići ravnopravnost u čujućem svijetu. Zato je neshvatljiva ushićenost čujućih ljudi kada je otkriven gen koji izaziva pojavu gluhoće. Da vidimo što to točno piše u famoznom članku iz Večernjeg lista.

Piše da su otkrili novu genetsku grešku koja bi mogla biti odgovorna za određene slučajeve gluhoće. Prema ovim saznanjima, roditelji s nasljednim predispozicijama mogli bi unaprijed predvidjeti kolike su šanse da se stanje prenese na djecu. Dakle, to nije ona prava stvar. Mislilo se da su otkrili da je barem jedan gen odgovoran za pojavu gluhoće pa da bi eliminiranjem tog gena gluhoća bila iskorijenjena.

Znanstvenici, nadalje piše, se nadaju kako bi ovo otkriće jednog dana moglo pomoći u liječenju. Dakle, još nije sto posto sigurno da su otkrili pravu stvar. Prema mojem mišljenju, to je daleka budućnost, to da će znanstvenici uspjeti izliječiti gluhoću. No, nikad ne reci nikad.

Dalje piše da isti takav gen ima ulogu u razvoju stanica unutarnjeg uha prije rođenja djeteta. Genetska bi greška mogla značiti da se stanice ne formiraju kako treba ili se formiraju u nedovoljnom broju, zbog čega se javlja gluhoća ili izrazito loš sluh, što može dovesti do problema tijekom djetinjstva.

To bi moglo biti približno objašnjenje zašto se gluhoća javlja kod nasljednih obiteljskih pozicija, odakle svaka sljedeća generacija ima problema s

gluhoćom. Dakle, znanstvenici su tako vrlo blizu konačnog otkrića za izlječenje gluhoće. Da vidimo što je rekao doktor Hannie Kremer, glavni doktor koji je sudjelovao u istraživanju pronalaska genetske greške odgovorne za gluhoću: „Ova će nam saznanja pomoći da poboljšamo tretmane za pacijente te razvijemo nove strategije u liječenju“. Citat je doslovno preuzet iz istog projekta koji je vođen te objavljen u američkom časopisu Human Genetics.

Prema gornjem napisu uviđamo da su još daleko od konačnog izlječenja gluhoće. Dogle, u našem vremenu možemo još uživati i boriti se da razvijemo kulturu gluhih do nove promaknute granice, da pomaknemo granice što više u korist gluhe i nagluhe zajednice. Dobar dio vremena ćemo još biti radosni što možemo uživati i doživjeti čari kulture gluhih, kao što čujućih ljudi uživaju u svojim čarima kazališta, filmova i drugih kulturnih manifestacija.

Kultura gluhih će živjeti još podosta vremena sve dok znanstvenici ne razviju potpunu tehnologiju kojom će moći maknuti problematični gen koji izaziva pojavu gluhoće. Možemo slobodno reći da će kultura gluhih doživjeti uspon u sadašnje i u bliska vremena. Uživajmo onda u pravoj kulturi gluhih!

članak i karikatura
mr.sc. Zlatko Orct

INDIJSKA BAJKA O ČETVORICI GLUHIH

Nedaleko od svog sela, pastir je pasao ovce. Već se bližilo podne i siromašni pastir je jako ogladnio. Istina, odlazeći od kuće, naredio je ženi da mu donese ručak u polje, ali žene, baš kao za inat nema, pa nema.

Zamislilo se siromah pastir što mu je činiti : ići kući ne može - kako da ostavi stado?

Tako se plašio – ukrast će ga, a sjediti i dalje čekati još je gore, glad ga muči.

U nedoumici, gledao je lijevo, desno i odnekud spazio poljskog čuvara kako kosi travu za svoju kravu.

Pastir mu priđe i zamoli: "Pomozi, prijatelju, malo obrati pažnju na moje stado da se ne izgubi. Ja se odmah vraćam, odoh samo do kuće jesti i evo me brzo nazad, a za to ću te bogato nagraditi."

Čini se da je pastir ispravno postupio, uostalom kako i ne bi kad je mlad, pametan i oprezan.

Jedino je loše što je bio gluh i što toliko nije čuo da ga ni pucaj iz puške ispaljen odmah iza njegovih leđa ne bi natjerao da se okrene, a još je gore što je govorio gluhom ispred sebe.

Poljar nije čuo ništa bolje od pastira i zato nije ni čudo što nije razumio ni slovo od ovoga što mu je ovaj rekao. Njemu se

nažalost učinilo nešto sasvim drugo, da mu pastir hoće preoteti travu i zato poviče: "Što si navalio na moju travu? Nisi je ti kosio, već ja. Taman posla, moja krava da trpi gladna, da bi tvoje stado bilo sito. Ja ti ne dam travu, snalazi se sam kako znaš."

Govoreći tako, poljar je, jako ljut, širio ruke i pastir to shvati kao izraz obećanja, da će pripaziti na stado, i umiren požuri kući s namjerom da izgrdi svoju ženu, kako joj se drugi put ne bi dogodilo da mu zaboravi donijeti ručak.

Prilazi pastir svojoj kući, gleda i ne vjeruje očima u ono što vidi - njegova žena leži na pragu, plače i jauče. Potrebno je reći da je ona sinoć jela mladi sirovi grašak, koji je vrlo ukusan, ali težak za probavu. Naš dobri pastir potrudio se pomoći svojoj ženi, stavio ju je u krevet i dao da popije neke gorke tablete od kojih joj je ubrzo postalo bolje. Pastir je ručao. Prošlo je zbog te nezgode sa ženom dosta vremena i pastir se zabrinuo: "Kako li je moje stado?"

Požurio je da se što prije vrati i razveselio se kada je vidio da stado mirno pase na mjestu gdje ga je i ostavio. Ipak je kao svaki dobar pastir prebrojio ovce. Njih je bilo točno onoliko koliko ih je ostavio i on sam sebi progovori: "Nema što, pošten je čovjek moj poljar. Moram mu

se odužiti."

U stadu je bila jedna lijepa mlada ovca, malo je šepala, ali je zato bila dobro uhranjena. Pastir ju je stavio na leđa i krenuo prema poljaru. Kada mu je prišao, reče: "Hvala ti, gospodine pastiru, što si sačuvao moje stado. Evo ti ova ovca za sav tvoj trud."

Poljar, normalno, ništa od toga što je pastir rekao nije razumio, ali kada je vidio šepavu ovcu, zaplače. "Otkud to? Zašto ovca šepa? Nema pojma tko je to učinio. Ja nisam ni prilazio tvome stadu. Ja zaista nemam ništa s tim."

"Točno da je šepava," nastavio je pastir, "ali bez obzira na to, ona je itekako dobra ovca, mlada i debela. Izvoli, rado ti ju dajem. Uzmi, ispeci je i u moje zdravlje u slast sa svojim prijateljima pojedite."

"Ostavi me na miru već jednom!", viknuo je poljar začuđeno. "Još jednom ti lijepo kažem da nisam ja slomio nogu tvojoj ovci, niti sam tvom stadu uopće prilazio, čak ni pogledao nisam u njegovu pravcu."

Ali budući da ga pastir nije razumio i dalje je navaljivao, ispred njega držao ovcu, neprestano ju hvalio, i poljar više nije mogao izdržati te je zamahnuo šakom da ga udari.

Pastir se naljutio te zauzeo stav obrane i oni bi se potukli da ih u tome nije spriječio neki čovjek koji je tuda prolazio jašući na konju.

Treba reći da je stari indijski običaj da kada se ljudi međusobno posvađaju oko nečeg zamole prvog prolaznika da im presudi. Zato su obojica, i pastir i poljar, svaki sa svoje strane hvatali konje za uzde, ne bi li tako zaustavili jahača.

"Budite milostivi", rekao je pastir konjaniku, "zaustavite se na trenutak i presudite tko je od nas u pravu, a tko je u krivu."

"Evo, ja ovom čovjeku poklanjam ovcu iz svog stada u znak zahvalnosti za uslugu koju mi je učinio, a on me zbog toga zamalo nije prebio."

Na njihovu nesreću nesuđeni sudija bijaše također gluh i to mnogo više nego što su to zajedno oni bili. On načini pokret

rukom da prestanu govoriti i reče: "Moram vam priznati da ovaj konj nije moj, ja sam ga slučajno našao na putu i budući da se jako žurim u grad da završim nekakav važan posao, kako bih brže stigao, odlučio sam sjesti na njega. Ako je on vaš, slobodno ga uzmite, samo me pustite da prođem i nastavim brzo dalje, jer nemam vremena za gubljenje."

Pastir i poljar ništa od toga nisu dobro čuli, ali je ipak svatko za sebe pomislio da putnik odobrava postupak onog drugog. Obojica počеше još glasnije vikati i upornije se braniti i kritizirati posrednika (konjanika-putnika).

Tada naiđe i poslužitelj u indijskom hramu. Sva trojica učesnika svađe (prepirke) okomiše se na njega i govoreći uglas te upadajući jedan drugome u riječ, iznositi mu svoju muku. Ali i ovaj poslužitelj bio je također gluh kao i oni. "Znam i razumijem", odgovaraše im on. "Ona vas je poslala da me zamolite da se vratim kući (mislio je na svoju ženu) ali, kažem vam ja, to vam neće poći za rukom. Zna li vi uopće da u cijelom svijetu nema veće svađalice od nje?"

Otkad sam se oženio s njom, ja sam učinio toliko nepravdi i grijehova da me ne može oprati ni sva sveta voda rijeke Gan-

ges. Bolje mi je prositi i ostatak života provesti idući po cijelom svijetu. Znajte, ja sam to čvrsto odlučio i sva vaša nagovaranja neće me natjerati da se predomislim i ne učinim ono što sam naumio i neću se vratiti i živjeti pod istim krovom s tako zločestom ženom."

Galama je postajala sve jača i jača, jer svi su iz sve snage vikali, a uopće nisu razumjeli jedan drugoga. Nedugo zatim, konjokradica, spazivši neke ljude kako se izdaleka u trku približavaju, pomisli da su to vlasnici ukradene životinje, pa hitro skoči s njega i pobježe glavom bez obzira.

Pastir, vidjevši da već postaje kasno i da će mu se stado možda razbježati, okrene se i pođe sakupiti svoje ovčice i potjera ih u selo. Gorko jadikujući što na zemlji nema pravde, za sve nezgode koje su mu se dogodile tokom dana okrivljavao je zmiyu koja mu je prešla put kada je izlazio iz kuće. Takvo je vjetrovanje kod Indijca.

Poljar se vratio svojoj pokošenoj travi i zatekavši kraj nje debelu ovcu, koja je bila razlog sukoba, prebaci je na svoja leđa i ponese kući, pritom misleći da kažnjava pastira za sve uvrede i poniženja koja mu je priredio.

Služitelj u indijskom hramu stigao je do obližnjeg seoceta i tamo prenoćio. Glad i umor učinili su svoje i donekle stišali njegovu ljutnju. U cik zore jadnika pronađu prijatelji i rođaci i nagovore ga da se vrati kući i obećaju da će njegovu svadlji-

vu ženu opametiti i natjerati da povede malo više računa o svom ponašanju i da postane poslušnija.

Znate li, dragi moji prijatelji, što može proći kroz glavu svakome tko pročita ovu bajku?

Evo što: na svijetu postoje ljudi, veliki i mali, koji možda i nisu gluhi, ali nisu bolji od gluhih, jer ono što im se kaže - ne čuju, što im se objašnjava - ne shvaćaju, s kim su zajedno - posvađaju se, a ni sami ne znaju zašto.

Svađaju se oni tako bez razloga,

vrijeđaju, a s druge strane se žale na sve i svašta, na ljude, na okolinu ili pak svoju nesreću pripisuju lošim znacima.

Tako, na primjer, jedan moj prijatelj nikada nije slušao ono što govori učitelj u razredu i sjedio je u klupi kao gluhi. Što se dogodilo? Postao je pravi pravcati glupan, ništa ne radi, ništa mu ne polazi za rukom.

Pametni ljudi ga žale, oni sposobniji koriste, a on ne zna ništa drugo nego samo sjediti i žaliti nad sudbinom što se tako nesre-

tan rodio.

Činite dobro, prijatelji, i ne budite gluhi. Uši nam, uostalom, zato i služe da čujemo.

Netko je mudro primijetio da su nam dva uha i jedan jezik dali zato da bismo bolje i više slušali, a manje govorili.

Autor bajke

Vladimir Fjodorovič Odojevski

pripremio Angel Naumovski

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivi

ZNAKOVNI JEZIK ZAMIJENJEN ZA ZNAKOVE BANDI

Peter Jackson: Deaf Target

Neke od urbanih legendi s elementima istine u sebi su i one u kojima su Gluhi ljudi, komunicirajući rukama, uplašeni, ozlijeđeni ili ubijeni od strane napadača koji je zamijenio njihove znakove gestama prijetećim ili nepoštivanja.

Ovo se dogodilo mladom gluhom čovjeku imena Freed koji se vozio cestom u Stocktonu, California (oko 30 milja

istočno od San Francisca), jedne večeri 1993.g., kada je njegov auto prestigao 16-godišnji vozač čiji je 15-godišnji suputnik krivo interpretirao znakovanje kao geste nepoštivanja i zapucao po Freedovom automobilu, ubivši ga smjesta.

U Los Angelesu, 12. veljače 1994.g., mladoj je ženi pucano u lice dok je komunicirala sa svojim dečkom tijekom vožnje na večeru. Sedmero mladih ljudi, za koje se vjeruje da su bili članovi bandi, a koji su se vozili u kamionu pokraj njih, otvorili su vatru nakon što su krivo interpretirali znakove. Ona je imala sreće. Preživjela je. Ne tako sretna bila su dvojica gluhe braće koji su ustrijeljeni na parkiralištu motora u Los Angelesu od strane razmaženog, bogatog mladog čovjeka.

Godinu kasnije, u veljači 1995.g., 20-godišnji Latell Chaney je izgubio oko nakon što je bio pretučen od petorice tinejdžera iz Minneapolisa koji su navodno zamijenili njegovu znakovanje prijatelju za geste koje pozivaju na borbu. Matthew Tebow, također 20-godišnjak, imao je manje sreće na zabavi u Detroitu u rujnu 1996.g.

On je upucan i ubijen nakon što su njegovi znakovi gluhom prijatelju krivo protumačeni tijekom svade koja je nastala na zabavi. Čak je i nevina konverzacija znakovnim jezikom s gluhim prijateljima mogla imati strašne posljedice.

Čovjek iz Chicaga je upucan i ranjen 26. srpnja 1998.g. kada je automobil u prolazu pun tinejdžera krivo interpretirao njegove znakove, a istovremeno u Beirutu, Lebanon, na grupu Gluhih Arapa koji su znakovali na uglu ulice tijekom civilnih nemira je zapucala policijska jedinica, ubivši jednoga i ranivši ostale. U Hrvatskoj, Bosni i Kosovu, bilo je više incidenata u kojima su gluhi ljudi koji su međusobno znakovali zamijenjeni za opoziciju i upucani, pri čemu su neki poginuli, a drugi bili ranjeni.

Ipak, po ekstremni primjer znakovnog jezika koji je zamijenjen za znakovanje u gangsterskom stilu, idemo u Chicago, gdje se u 21 h, 5.ožujka 1983.g., 25-godišnji gluhi crnac imena Carey Epkins izgubio u neprijateljskoj četvrti na putu na zabavu.

Uočivši tri mlade žene kako stoje ispred trgovine na uglu Cermak Raod i Kolin avenije u zapadnom predgrađu Lawndale u Chicagu, Epkins je zaustavio svoj automobil i izašao. Dok je stajao pokraj otvorenih vratiju svog automobila, namjeravao je pitati te tri djevojke, koristeći geste znakovnog jezika, smjernice za mjesto gdje je želio ići.

Međutim, izgleda da su geste znakovnog jezika koji je koristio Epkins zaprepastile djevojke i one su povikale dvojici muškaraca koji su ljenčarili u blizini, pozivajući ih upomoć. Vidjevši dvojicu muškaraca kako prilaze, Epkins je podigao ruke, što su dvojica muškaraca krivo protumačila kao znakove protivničke bande. Jedan od njih je udario Epkinsa u lice, uslijed čega je on pao natrag kroz otvorena vrata automobila, oslobodivši kočnice. Epkins se pokušao odvesti, ali su dvojica muškaraca poletjela u auto za njim. U nasilnoj borbi u automobilu, Epkins je udario u drugi automobil na križanju, a zatim napravio U-okret, ušavši zapadno u traku gdje se vozi u smjeru istoka.

Svjedoci su izjavili kako su čuli tri pucnja koja su ispaljena tijekom kratke vožnje prije nego što se automobil zaustavio blok dalje ispred restorana na 4351 W. Cermack Roadu.

Dva napadača su iskočila iz auta i pobjegla, ostavljajući Epkinsa koji je pao preko volana. Gosti restorana pozvali su policiju i hitnu pomoć te je Carey Epkins iz 14. zapadne ulice br. 1336 odvezen u Mount Sinai bolnicu s tri prostrijelne rane, jednom u prsima i po jednom u svakoj nozi. Proglašen je mrtvim u 22:10 h nakon hitne operacije.

Ispitavši svjedoke u okolici, policija je uskoro identificirala dvojicu muškaraca kao članove lokalne bande – to su bili Joseph Brownlee i njegov rođak. Ustvrdili su da je rođak bio taj koji je zadao udarac koji je Epkinsa bacio natrag u automobil, ali je Brownlee, 18-godišnjak, bio onaj kojega su svjedoci vidjeli kako bježi iz razbijenog auta noseći pištolj.

Brownlee je uskoro uhićen i optužen za ubojstvo Careya Epkinsa. Njegov se rođak predao detektivu Thomasu Lazaru iz jedinice za nasilne zločine oblasti Harrison te pristao svjedočiti na sudu u zamjenu za imunitet.

Joseph Brownlee je izašao pred suca Jamesa M. Baileyja na Cook County kriminalnom sudu, 20. listopada 1983.g. Zamjenik državnog pravobranitelja, Richard Schwind, obrazložio je da po relativno novom dijelu zakona Illinoisa, koji dopušta da dulje kazne budu određene ako

je žrtva osoba s oštećenjima te je oštećenje onesposobilo žrtvu da spriječi zločin, Brownlee bi trebao dobiti kaznu zatvora dulju od uobičajenih maksimalnih 40 godina.

„Da je žrtva mogla govoriti,“ obrazložio je Schwind pred

sudom, „vjerojatno bi danas još uvijek bio živ.“ Ipak, sudac Bailey je dodao da Brownlee nije imao prijašnjih osuda i odbacio produljenje kazne, dosudivši Brownleyu zatvorsku kaznu od maksimalnih 40 godina.

pripremio Angel Naumovski
karikature nacrtao Lino Ujčić

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti

TJEDAN KULTURE GLUHIH 30.10. – 6.12.2009.

Povodom Tjedna kulture gluhih Udruga za kulturu osoba oštećena sluha Hrvatske «Svijet tišine» i Udruga «Kazalište, vizualna umjetnost i kultura gluhih - DLAN» organizirale su raznovrsne društvene događaje.

Taj tjedan je realiziran zahvaljujući potpori Ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba, Ministarstva kulture RH, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH i raznih sponzora (PBZ – American express, Zagreb Croatia, Grafpex, AMC – rent a car, HGK), pomoći Zagrebačkog plesnog centra, Kulturnog centra «Peščenica» i Centra za odgoj i obrazovanje «Slava

Raškaj».

Program događanja:

30.11.2009. - Nastup Kazališne družine «DLAN» u kazalištu u Rijeci

Plesna predstava «Ritam, Znakovni i Rap»

Plesni ansambl predstave su sačinjavali:

1. Angel Naumovski
2. Ana Gamilec
3. Ružica Kežman
4. Robert Lovrić
5. Goran Matijević
6. Slavica Pemper
7. Milena Rašković
8. Branka Rešetar
9. Lea Starčević
10. Lino Ujčić
11. Iva Vrbos

1.12.2009. - 6.12.2009.

1. međunarodna izložba gluhih umjetnika

«Snaga boja u tišini» - Galerija «Kristofor Stanković», Starogradska vijećnica, Zagreb. Organizator: Udruga «Svijet tišine»

Na toj međunarodnoj izložbi svoje likovne radove su izlagali vrhunski umjetnici:

1. Luciano Barra, Italija
2. Marilena Belfiore, Italija
3. Aleksandar Bošnjak, Bosna i Hercegovina
4. Primo Cajani, Italija
5. Anna Caruso, Italija

6. Maxim Gololobov, Rusija
7. Ludovico Graziani, Italija
8. Vanja Jović, Hrvatska
9. Sergey Knyazev, Rusija
10. Giuseppina Lasaponara, Italija
11. Ebe Lorenzetti, Italija
12. Dušan Nikolić, Srbija
13. Mirjana Sorko Nikolić, Hrvatska
14. Stefano Petrucci, Italija
15. Mingsheng Pi, Hrvatska
16. Concetta Platone, Italija
17. Gennaro Ponticelli, Italija
18. Koča Popović, Hrvatska
19. Kristina Popović, Hrvatska
20. Ilsi Remus, Rumunjska
21. Viktor Reztsov, Rusija
22. Dmitry Shiryayev, Rusija
23. Lana Skeledžija, Hrvatska
24. Igor Soldatenkov, Rusija
25. Lino Ujčić, Hrvatska
26. Katarina Vidaković, Hrvatska
27. Iva Vrbos, Hrvatska
28. Josip Vukojević, Hrvatska

29. Nikola Vukojević, Hrvatska

«ADVENT 2009.» - prodaja umjetnina povodom 1. međunarodne izložbe gluhih umjetnika, Bogovićeve ulica.

3.12.2009. Noć kazališta gluhih umjetnika – Zagrebački plesni centar, Ilica 10

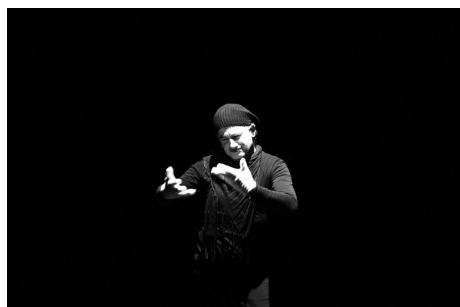
Nastup kazališnih družina:

1. Ramesh Meyyappan – Škotska, Glasgow
2. Fiorenzo Urbančić, Demir Rajko – Slovenija, Nova Gorica
3. Kazališna družina «DLAN» - «Ritam, Znakovi i Rap» - Hrvatska, Zagreb

slika lijevo: Fiorenzo Urbančić i
Demir Rajko

slika desno. Ramesh Meyyappan

slika lijevo: Fiorenzo Urbančić

4.12.2009. – obilazak grada Zagreba, posjet Centru za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj» - Nazorova 47, Ilica 83

Organizator: Udruga «Svijet tišine»

5.12.2009. – Posjet muzeju «Mimara»

Gala večera u restoranu «Stefano», Bogovićeve (druženje s gluhim umjetnicima)

napisala Ružica Kežman, prof. def.

fotografije Željko Hrsan

DOJMOVI S MEĐUNARODNE IZLOŽBE «SNAGA BOJE U TIŠINI»

Te večeri okupio se velik broj gluhih i čujućih u galeriji Starogradske vijećnice. Mladi i stari, članovi različitih udruga gluhih i čujućih prijatelji i gosti podijelili su ugodne trenutke u druženju, razgledavanju slika i ukusnoj hrani i piću. Atmosfera je bila vrlo opuštena i pozitivna. Na izložbi je okupljen velik broj umjetnika različitih generacija, profesionalaca i amatera.

Čak je dobio orden Vatikana za ogromna brončana vrata crkve u gradu Crotone.

Žurio je natrag u Italiju jer je pripremao gluhu djecu za izvođenje pjesme na znakovnom jeziku na televiziji. Iz Italije je došla i jedna čitava obitelj, gluhi roditelji i dvoje čujuće djece. Djeca su se zabavljala i na izložbi i dva dana kasnije na predstavama gluhih

Ludovico Graziani

Nažalost, katalogi nisu bili gotovi. Kasnije smo mogli vidjeti da su izuzetno lijepo dizajnirani. Družili smo se i s gluhima iz drugih zemalja. Na mene je osobit dojam ostavio profesionalni slikar, kipar i restorator Ludovico Graziani. Jako simpatičan i zanimljiv gospodin sa zavnutim brkovima (to je i njegovo ime na znakovnom jeziku) veoma je poznat u Italiji.

umjetnika u Zagrebačkom plešnom centru. Hrvatski Salvador Dali - Koča Popović i njegova kći Kristina obogatili su izložbu svojim specifičnim i potpuno različitim stilovima.

Kristina je od tate naslijedila talent, ali u slikarstvu ide svojim putem i već osvaja nagrade. Istaknulo se puno mladih talentiranih umjetnika iz Hrvatske i vrlo zanimljiv mladi Aleksandar Bošnjak iz Bosne i Hercegovine, koji je izložio tri portreta. Mnoge je oduševila slika Volovi Dušana Nikolića.

Oni kao da se kroz maglu hladnog jutra kreću prema nama. Zaljubljene su očarali Romeo i Julija ukrajinskog slikara Igora Soldatenka na kojoj dominiraju ljubavnici naslikani crvenom bojom. Mirjana Nikolić sjala je od zadovoljstva. Bila je jedina keramičarka na izložbi. Na većini slika boje su snažne i izražavaju različite emocije.

Jednaka snaga i sugestivnost postignuta je na nekim slikama linijama, kao npr. na slici Pritisak Vanje Jović koja pršti nemirom, ritmom i simbolima. Izložbu je pohvalila i najbolja hrvatska fotografkinja Marija Braut. Izložena djela su joj se jako svidjela i rekla je da gluhi imaju poseban osjećaj za vizualne umjetnosti.

treća nagrada

prva nagrada

Romeo i Julija

Helena Braut

Nažalost, medijska popraćenost ove vrijedne izložbe bila je slaba. Evo što o tome kaže novinar Bruno Dodig na www.monitor.hr:

“...Iako su sponzori ipak velikodušno nagradili ova tri vrsna umjetnika, primjetno je da je Grad Zagreb zakazao s mogućom podrškom i medijskim praćenjem događaja. Već smo pričali o manjku kulturne osviještenosti u Hrvatskoj, no neprimjereno je ignorirati bilo koju sferu kulture i umjetnosti – ma koliko možda izazivala otežanu komunikaciju s njenim umjetnicima-vladarima.”

Podjelu nagrada možete pogledati na internetu, na ovoj adresi: <http://www.blip.tv/file/2941600>

napisala Vesna Ivasović
fotografije Željko Hrsan

Vanda Šagovac i Aleksandar Bošnjak

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimlj

"MORAM SPAVAT', ANĐELE"

Zahvaljujući Udruzi za promicanje kvalitetnog obrazovanja mladih s invaliditetom «ZAMISLI» i njihovoj suradnji s režiserom Dejanom Aćimovićem, realizirana je projekcija hrvatskog titlovanog filma "Moram spavat', anđele", za osobe oštećena sluha - gluhe i nagluhe, 21.12 (ponedjeljak) u 20h u Branimir centru – kinodvorani Cinestar.

Prije projekcije filma, toplo su nas pozdravili u prepunoj kinodvorani režiser Dejan Aćimović i gospođica Iva Hiršl uz simultano prevođenje

Ivana Plejića i Lea Starčevića na znakovnom jeziku.

režiser Dejan Aćimović

Film «Moram spavat', anđele» priča je o briljantnom i osjećajnom dječaku, smještena u sedamdesete godine prošlog stoljeća.

Uloge: Karlo Barbarić, Nataša Dorčić, Goran Grgić, Vera Zima

Režija: Dejan Aćimović

Scenarij: Tatjana Aćimović

Producent/i: Dejan Aćimović

Film govori o devetogodišnjem dječaku koji naizgled živi običnim životom tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Živi u lako prepoznatljivom socijalističkom stanu sa svojom majkom, dragom i hrabrom te vrlo zaposlenom ženom koja mnogo brine o svom jedinom sinu. Tu je i otac, poprilično blijeda ličnost koja živi pod jakim utjecajem stavova svoje majke.

S njima su u stanu i baka (majčina majka), simpatična, jednostavna i otvorena žena, i djed, stari okorjeli komunist, ali čovjek snažne volje i stanovite nježnosti istovremeno.

Upravo on ostavlja najsnažniji utjecaj na malog dječaka.

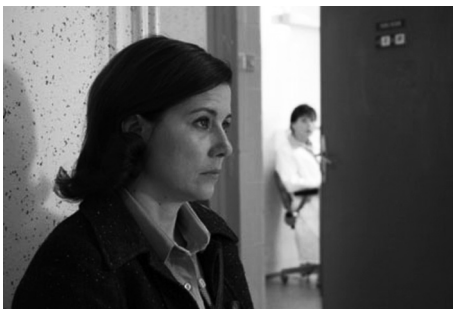
Film počinje paralelno slikajući dječakovu obitelj i njegov život izvan kuće. Njegova obitelj je sačinjena od različitih stavova, porijekla i utjecaja. Religioznih, okorjenih komunističkih, onih briljantne inteligencije i onih ograničenog duha. Neki od njih su prave karikature, a neki lišeni znanja i tolerancije i tako štetno utječu na dječakovo odrastanje.

Nedugo nakon početka filma jasno je da je odnos između oca i majke osuđen na propast. Otac napušta kuću i dolazi u posjete s vremena na vrijeme. Ubrzo započinje vezu sa ženom koju je nekada poznao, a majka također pokušava ostvariti odnos s drugim muškarcem. Kad se majka dječaka razboljela, otac je shvatio da ju gubi i vratio se u kuću da njeгуje

dječakovu majku i da se brine o dječaku, htijući popraviti odnos.

Kraj filma je vrlo žalostan – umrla je majka dječaka. Kad je dječak ušao u bolničku sobu, htio je reći nešto majci i našao ju je mrtvu, a prije mu majka rekla: «Moram spavat', anđele».

Film je jako emotivan, ostavio je na sve nas snažan utisak. Bilo bi jako dobro da postoji što više takvih titlovanih domaćih filmova jer na taj način bolje upoznajemo kulturu, povijest i život Hrvata kroz sva stoljeća.

Na tom planu treba što više angažirati televiziju uz potrebnu jaču pomoć Saveza gluhih i nagluhih. Svakako treba promicati njihov senzibilitet za razumijevanje gluhih i nagluhih da bude što više titlovanih domaćih filmova, dramskih, humorističnih serija i dokumentarnih, putopisnih emisija.

Možemo samo pratiti misu nedjeljom na znakovnom jeziku i titlovan je Dnevnik.

Emisije Normalan život kao i Zdravlje na znakovnom jeziku mogu pratiti samo umirovljenici i oni koji ne rade. To je premalo, jako smo zakinuti i s time se svi slažemo! Režiser Dejan Aćimović je lijepo govorio kako se može napraviti titlovan film, da nije problem u tehnici, već je samo potrebna dobra volja! Dakle, može se napraviti!

Ružica Kežman, prof. defektologije

